

AARHUS
STUDENTER-
SANGERE

1930-1980

AARHUS STUDENTER-SANGERE
1930-1980

"Syng dig sammen, Sangerskare,
i et enigt Tonevæld!
Inden spredt I atter fare,
vil vi smelte Sjæl i Sjæl.
Derfor til vor Tonefest,
Sangerflok, vel mødt som Bedst!"

Aarhus 1980

Forord

Aarhus Studenter-Sangeres historie i de første 50 år kunne fylde to tykke bind. Der findes i vort arkiv mængder af kildemateriale i form af protokoller, dagbøger, breve, ansøgninger, regnskabsbøger, medlemsfortegnelser, årsberetninger, avisudklip, fotografi-er og film.

Til korets 25-års jubilæum forfattede Laurentius Holm en historik om ASS.s forhistoriske tid 1920-30 og Eigil Slej, korets historiograf i mange år, skrev om de første 25 år af selskabets historie. Dette værk er et gennemarbejdet opus med en detaljeret, levende og morsom beskrivelse af ASS.s første tid, forsynet med bilag indeholdende fyldige fortegnelser over korets stiftere, medlemmer, æresmedlemmer, bestyrelser, dirigenter, aktiviteter og fremførte musikalske værker. Eigil Slej samlede også et værdifuldt billedarkiv.

Dette fortrinlige værk kunne uforandret gå i trykken som et bidrag til dansk kulturhistorie. Så kunne man have udarbejdet et andet bind for at dække de resterende år. Men i disse sparetider må vi nøjes med at markere 50-års jubilæet med 50 sider tekst og et lille udvalg af de mange billeder. Vi håber læserne vil huske mange detaljer, når de læser om hovedbegivenhederne.

For at fange det vigtige og bestående i korets virke gennem årene har vi henvendt os til en række forhenværende og nuværende embedsmænd og sangere i ASS og bedt dem skildre hver sit årti. I det lange perspektiv forsvinder bagateller og de store linier fremtræder skarpere og mere klart.

Festskriftet består af essencen i Laurentius Holms og Eigil Slejs veldokumenterede skildring af tiden 1920-1940. Norman V. Steenstrup fortæller om 40'erne, Tage Langvad om 50'erne, Carl Arne Petersen om 50'erne og undertegnede om 70'erne. Den glæde vi har følt ved arbejdet med stoffet håber vi bliver videreformidlet til læserne.

Sidst men ikke mindst takker vi Danfoss for støtte til korets virke og trykningen af vort jubilæumsskrift.

I Aarhus i april 1980.

Michael Linton.

Indhold

ASS 1920-30.	"Forhistorie" af Laurentius Holm.	s. 1
ASS 1930-40.	"Fra stiftelsen til den første udenlandsfærd (1930-36)" og "Tiden indtil besættelsen af Danmark" af Eigil Slej.	s. 4
ASS 1940-50.	"Besættelsestid - Befrielsestid" af Norman V. Steenstrup.	s. 13
ASS 1950-60.	"Aarhus Studenter-Sangere af Tage Langvad.	s. 24
ASS 1960-70.	"Aarhus Studenter-Sangere i 10-året 1960-69" af Carl Arne Petersen.	s. 34
ASS 1970-80.	"Ud i det blå: ny musik og nye internationale kontakter" af Michael Linton.	s. 41
Noter.		s. 50
Billeder.		s. 51

ASS 1920-1930

"Forhistorie"

Man kan godt sige, at "Aarhus Studenter-Sangere"s oprindelse skyldtes en tilsyneladende tilfældighed. En afholdt og estimeret tenor fra "Studenter-Sangforeningen", direktør Olaf Holbøll, gæstede Aarhus i et forretningsanliggende. En del herboende "gamle" studenter- sangere med Gerdes og J. S. Jensen - "Generalen" - i spidsen samledes da med ham for at fejre ham ved et sold i sidstnævntes ungarlehjem i Mejlgade. Det var den 28. juli 1920.

Man enedes da om efter sommerferien at tage den tanke op til overvejelse at samle herboende SS-er 1-2 gange om året for at opfriske gamle minder og toner fra Studenter-Sangforeningen. Det overlodes et udvalg, bestående af Fridericia, Gerdes og Jensen at træffe de nødvendige foranstaltninger.

Den 3. oktober 1920 kl. 8 samledes man for første gang hos Jensen. G. V. Grundtvig ledede forhandlingen, der jævnligt afbrødes af sang. Den første var: "Till Österland vill jag fara".

Foreningens navn blev på forslag af forskellige "Aarhus Studenter-Sangere". Formålet fastsloges til: "at samle studentersangere i Aarhus og omegn mindst 2 gange om året til tvangfrit, kammeratligt samvær med sangen som bindeled". Intet fast kontingent, idet udgifterne ved sammenkomsternes afholdelse deltes ligeligt mellem deltagerne - senere blev det skik, at værten gav maden, mens drikkevarerne (punch, whisky, øl, snaps, soda) fordeltes på deltagerne. På det første møde blev der af 12 medl. - Bayer var afholdsmand¹⁾ - drukket 1 3/4 whisky + 2 rhinskvin + 1 madeira + 1/2 rom + 1 ks. sodavand - og røget 75 cigarer. Det kan sikkert mere en nutidslæser at se regningen: 38,50 + 12,00 + 6,00 + 6,50 + 11,00 + 12,50 + 22,50.

Bestyrelse: Der vælges for 1 år ad gangen 3 medl., der indkalder til møderne, fører en dagbog med fortegnelse over medlemmerne samt fordeler og incasserer de til dækning af udgifterne fornødne beløb. Dagbogens beretning ("protokollen") om et møde oplæses på det følgende. Bestyrelsen tiltrædes af den, der på hvert møde er valgt til næste mødes vært ("konge"). Man enedes om at mødes "familiært", dvs. i de forskellige privathjem.

Den første indbydelse efter foreningens stiftelse udsendtes den 30. februar 1921 og havde følgende ordlyd:

Hr. Student.

Der har længe nok været talt. Nu er det tid at handle.

Thi samles vi atter til tvangfrit samvær lørdag den 26. februar 1921

hos herr lavements-bestyrelse Fridericia, Studsgade 41.

(Husk II sal, særlig når De går hjem).

Der vil ikke blive holdt foredrag eller fremvist lysbilleder.

Påklædning normal.

Sangbog og cigarer medbringes. Shagtabak og spøg frabedes, da det er alvorligt ment.

S.U. til undertegnede senest 23. ds.

Sange og andre delikatesser indsendes ligeledes til undertegnede, men senest 8 dage før bacchanalet.

Snart vil natten svinde.

N. Chr. Gerdes. Folkevalgt sekretær.

Så kom da - med ca. 1/2 års mellemrum - den snes aftener, der udgør kærnen i ASS' præhistoriske liv. Når indbydelsen lå på vort bord, var det som et solstrejf: vi smilede, fordi vi vidste, at det betød indvarslingen til en af disse fornøjelige, ja uforglemmelige aftener. Der var som regel 15-16 deltagere i hvert møde. Aftenernes ydre form var den samme: Man samledes ved 8-tiden omkring punchebowlen. Det faste mønster var oplæsningen af protokollen med referat af sidste møde, som regel oplæst af den, der havde skrevet det. Herunder opstod der ofte diskussion om et eller andet emne, som fangede. De første aftener var dus-spørgsmålet et fast programpunkt: hvorvidt man også udenfor disse aftener skulde være dus - ja for nutidens. ASS'er lyder det jo ganske oldnordisk.

Det, der gjorde disse aftener så charmerende, ja gav os uforglemmelige, lyse og fornøjelige stunder, det var jo indholdet, ja bare dette at sidde i stue med gode og hyggelige kammerater, vi holdt af.

Disse aftener var parenteser i det daglige liv. For nogle få timer eksisterede ikke forskelle i alder, arbejde, interesser og pligter. Vi var studenter. Den specielle studenterånd med dens frihed, dens akademiske stillingtagen til ethvert spørgsmål, dens humør - alt hvad den ubekymrede student får som gave af livet, alt dette levede og fyldte os disse aftener. Som lysende stjerne havde vi vore sange med deres åndsindhold, en sammensmeltning af digt og melodi, deres specielle stemning, der måske nok var nuanceret for enhver af os, men som alligevel forenede os i harmonier, hvis reelle baggrund var skabt af en blanding af studenterminder og vort nuværende erfaringsgrundlag og livsholdning. Det følte som, ja det var en rigdom for os.

Jeg mindes min første aften i ASS. (24.11.1923). Det var hos Carlsen i Nr. Allé 33. Min ven, Gudmund Ring, og jeg aflagde prøve. Vi sang begge med koret som akkompagnement. Jeg sang: "Gubben är gammal" og Ring: "Du gamla, du fria". Komitéen med Gundel som ordfører optog mig med bemærkning, at skønt Grundtvig - som havde overskæg- hidtil havde haft eneret på at synge "Gubben", kunde man tillade også mig at synge den, NB! hvis jeg vilde anlægge overskæg! "Da pludselig" kom jeg i tanker om, at jeg i min tegnebog havde liggende et overskæg, anskaffet i en kåd gymnasiastid. Jeg gik udenfor og kom tilbage med opfyldelsen af den "ideale fordring". Endeløs jubel!

"Gamle" ASS' 10-års jubilæum blev fejret d. 25. oktober 1930 (fordi det var en lørdag) ved en festlig souper i Laurentius Holms hjem.. Vi var 15 til stede.

Programmet så således ud:

1. Souper: Haresteg - rødvin
Ostepind - kaffe
2. Sangprøve.
3. Generalforsamling.
  - a) Valg af bestyrelse.
  - b) Aarhus SS fremtid.
  - c) Eventuelt.
4. Sold.

Vore gamle aftener var dog hermed forbi, men trods en vis trang til fornyelse og trods erkendelsen af, at der nu var en større, mere krævende opgave at løse: at være noget for de unge studenter, følte det alligevel af flere af os som et koldt pust - for at citere Krohn: "Peters jul": "Det var dog som om en gammel ven for sidste gang fra dem rejste".

Døren til det familiære, det intime blev lukket. Fra nu af havde offentligheden krav på at se os og at kritisere vor sanglige indsats.

Vi havde dog ved lampens skær set musernes dans, snart i glimt af vid, snart - i vore sange - løftet op i et skønt poesiens rige, hvis værdi vil vare evigt, hvor nøgternt og saglig-puritansk det musikalske ideal end måtte blive.

Laurentius Holm.

ASS 1930-1940

Fra stiftelsen til den første udenlandsfærd (1930 - 36).

Torsdag den 20. februar 1930 afholdtes stiftende generalforsamling. Til stede var følgende: civilingeniør J. S. Jensen ("Generalen"), læge H. Fridericia, overbibliotekar G. V. Grundtvig, lektor Sv. Gundel, lektor A. Petersen, maskiningeniør G. N. Knub, kontorchef O. Hjelm, lærer Johs. Hesseldahl, læge A. F. Carlsen, bibliotekar K. Schmidt-Phiseldeck, direktør C.P.N. Nørgaard, politimester Høegh-Guldborg, skoleinspektør K. F. Hafstrøm ("Haf") og lektor R. Knudsen.

Efter generalforsamlingen konstituerede styrelsen sig som følger: J.S. Jensen, formand; H. Fridericia, næstformand; O. Hjelm, kasserer; Laurentius Holm, sekretær; K. Schmidt-Phiseldeck, arkivar. Man vedtog at videreføre påbegyndte forhandlinger om dirigent-hvervet med kapelmester Thomas Jensen, der havde stillet sig imødekommende. Man enedes om opslag vedrørende optagelsesprøve i Studenterforeningen, på Universitetet og på Studentergården, med følgende ordlyd: "Aarhus Studenter-Sangere. Optagelsesprøve finder Sted i Begyndelsen af næste Uge. Man bedes tegne sig paa en Liste, som er fremlagt hos Tjeneren i Studenterforeningen (Koncertpalæet), hvorefter hver enkelt vil faa nærmere Meddelelse om Tid og Sted for Prøven". Ved to optagelsesprøver blev antaget 21 aspiranter.

Lørdag den 3. maj medvirkede "Aarhus Studenter-Sangere" første gang som kor - ved Den jyske Handelshøjskoles 25-års jubilæum. Der fremførtes under ledelse af Thomas Jensen en kantate af bibliotekar Viggo J. von Holstein Rathlou til forskellige kendte melodier (bl.a. "To drosler sad" og "Du danske mand"). ASS modtog bagefter en takkeskrivelse for "den smukke Udførelse af Kantaten, der i høj Grad bidrog til at gøre Festen saa smuk og stemningsfuld for alle Deltagerne".

Onsdag den 10. september 1930 kl. 21.15 fandt første prøve i semestret sted i Koncertpalæet med indøvelse af Johan Hye-Knudsen og H.H. Seedorff-Pedersens Kantate til Aarhus Studenterforenings rusmodtagelse, der fandt sted lørdag den 27. september. Her fremførtes for anden gang kantaten, under ledelse af kapelmester Thomas Jensen. Ved punche soldet sang koret endvidere et par sange.

Lørdag den 6. december afholdt vi vort første rusgilde, i Forældreskolens nyistandsatte gymnastiksal, Guldsmedegade 25. På det udsendte program lovedes smørrebrød (begrænset) og taler og sange (ubegrænset), medens tobak måtte medbringes.

"Paaklædning: Ja, - men daglig". Decemberfesten 1930 blev ifølge dagbogsreferatet "den bedste Decemberfest, Selskabet endnu havde haft" (sic!). Hafstrøm causerede med underfundighed over korets forskellige stemmer og fik alle til at føle sig som baciller af forskellig gehalt, lige fra de fede og velformede egentlige bassiller til de slankere og lysere tenori. Gerdes talte med vidunderlig blødt og barnligt tonefald for Grundtvig og Knub. Formanden holdt sin sædvanlige, nydelige tale og modtog en hyldest, der fik ham til at synke så meget i knæ, at han en tid lang ikke var synlig over bordpladen. Grundtvig og Holm talte om minderne fra Studenter-Sangforeningen i København og fra den gamle Aarhus S.-S. På et vist sent tidspunkt, det huskes af dagbogsreferenten ikke når, men sent må det have været, holdt den særlig indbudte repræsentant for svensk studentersang, hr. bibliotekarie Kay Schmidt-Phiseldeck en brodertale på herlig klingende og fejlfrit (=forståeligt) svensk med helt nye krøller på sin labyrintmund. Endelig da "Snart er natten svunden" havde lydt gennem salen, brød man op. Det holdt hårdt for enkelte at finde Guldsmedegade, men hvorledes hver enkelt fandt hjem, derom berettes intet. Ved dette sold blev de unge for første gang rystet sammen med de gamle, der viste sig at være morsommere, end de til daglig ser ud til. De berusedes - af ungdomsminder, glemte, at de var ærværdige læger, bibliotekarer, lærere osv., og de blev kåde som nybagte russer.

I pinsen 1931 havde ASS for første gang besøg af et broderkor fra Sverige, Akademiska Kören i Göteborg. Søndag den 24. maj gav Akademiska Kören koncert i Domkirken, efterfulgt af fest på Regina. ASS sang Weyses Hellige Flamme under Schmidt-Ph.s ledelse, og svenskerne gav under Tor Mann det Bellman-potpourri, der skulde synges ved koncerten næste dag. Svenskernes formand, professor Hjalmar Lindroth, talte som kun han kunde det, spirituelt og "roligt". Festen holdt på til det første grå morgenskær.

Ved generalforsamlingen den 31. oktober opfordredes Generalen under vild klappen til at fortsætte som formand. Da det viste sig forgæves, blev læge N. Chr. Gerdes under vild protest fra ham selv og vild klappen fra forsamlingen valgt til formand.

Lørdag den 12. december 1931 havde vi vort første rusgilde i vort mangeårige domicil, Kvindernes Hus - dette uden symbolik, da det skulde vare mange år, før damer tilstedtes adgang til vort rusgilde. Prisen var sat til 5 kr. for voksne og 3 1/2 kr. for børn indtil 5 år (studenteralder!), klædning daglig, røgelse medbringes, sange og andre delikatesser sendes til formanden. Efter et smukt

velkommen af Gerdes gled Helan og Halvan uden større vanskelighed. Laurentius tonede frem, da snapsen allerede var gået lidt på hæld. Som han forklarede, havde han stået som en Herkules på skillevejen. Denne mærkelige vej var Brabrand-Århus-chaussé'en, ved hvilken han tvivlrådigt havde kørt frem og tilbage: skulde han vælge pligtens bud (rusgildet) eller den lokkende nymfes kalden (Laurine). Han kom, så og sejrede over sit letfærdige jeg. Rent praktisk resulterede hans sene tilsynekomst i en ny omgang snaps og enkelte øls. Ved punchebollen, der celebreredes på det skønneste, begyndte talernes strøm.

1933 blevet mærkeår for foreningen - de foregående pjanketheder, tilladelige og harmløse, blev suppleret med et egentligt studentersangforeningsarbejde: egen koncert (privat), medvirken i Freunde deutscher Literatur, ved kapelmester Thomas Jensens opførelse af Kurt Weills Der Lindbergh-Flug, og ved Universitetets indvielse.

Den 11. maj 1933 var en stor dag i ASS.s historie: den første koncert - med privat salg til venner og bekendte. For ca. 150 tilhørere, deriblandt som særlig indbudt docent Peter Skautrup, formand for Universitetets Lærerforsamling, og professor Adolf Stender-Petersen, ledende senior i Studenterforeningen, sang koret, ca. 30 sangere, ledet af Birger Gade, et program, der var ligeligt sammensat af danske og svenske studentersange, tyske folkeviser samt Hye-Knudsen og Seedorf-Pedersens Kantate til Studenterforeningens rusgilde. Ved den efterfølgende sexa holdt Laurentius en sjov radiotale, forklædt som Stauning, med skæg og det hele og med samme guldmedalje (ur) på opslaget. I en pause sang Gerdes, Schmidt-Ph., Hjelm og Holm under brusende bifald "Kornmodsglansen" og ekstra "Det gick en jungfru".

Var vor første koncert i foråret 1933 en stor begivenhed, så overskyggedes den trods alt af vor første medvirken ved en officiel universitetsfest: indvielsen af den nye universitetsbygning den 11. september 1933. Begivenheden markeredes ved en kantate af Johan Hye-Knudsen og Hans Hartvig Seedorff-Pedersen.

Med disse begivenheder kan man sige, at ASS.s pionertid var omme, og nu fulgte en konsolideringsperiode, der vel kan ansættes til den første udenlandsfærd i 1936. Det er karakteristisk, at man nu overvejede indførelse af et emblem - at bære i grønt bånd: "Farven symboliserer ikke saa meget vor personlige Ungdom (mange af os har, om ikke just Skæg på Hagen, saa dog Mangel af Haar oventil!) - som: Foreningens Ungdom" (Hafstrøm). Emblemet blev en realitet i foråret 1934, efter udkast af Georg Esmann.

Ved den ordinære generalforsamling den 5. oktober 1933 valgtes til ny formand maskiningeniør Georg N. Knub, der samme år kunde fejre 35-års jubilæum som studentersanger. Det skyldes for en stor del hans arbejdsindsats, at den følgende periode kom til at betyde en så fasttømret konsolidering for hans hjertebarn.

Ved vort eget rusgilde den 9. december 1933 kreeredes vor første ruskantate, med tekst af et af de yngre medlemmer, stud. med. Jørgen Koch Larsen, til musik fra Hye-Knudsens universitetskantate. Den udmærkede tekst, der var til sangens pris, kaldte de uforglemmelige minder fra Universitetets indvielsesfest frem på ny. Som prøve på kantatens tekst hidsættes koret fra anden del, på musikken til "Som en høfde":

Sangen højt mod Himlen stiger,
baaret som ved Vingers Sus,
Tonen mildt for Vinden viger
i et fyldigt Højtidsbrus.
Grib da Sangen, alle unge,
og lad Stemmen frejdigt runge.
Ørnemod og Ørneflugt,
det er sangens sikre Frugt.

Som så ofte ved vore fester var der et artigt nachspiel. Da festen sluttede kl. 2 med, at Tønnersen²⁾ melankolsk sang: "Og alle piger små i seng må gå", lød der fra brygmester Busch det forløsende ord: "Ceres". Et eksklusivt selskab vandrede og bilede derud. Inden man gik ind i Edens have, knælede man ned til en kort andagt for at mindes Rudolph³⁾. Et stakkels opsyn eller sådan noget troede, at det var muhamedanere, og ølhunden, som han gik med i en snor, begyndte at glamme. Efter nogen diskussion med trappetrinene angående deres højde nåede man op til Busch, der med dionysisk mine gik ud i retning af køkkenet. Man gik gennem flere haller og sale og snævre gange og passerede et værelse, i hvilket der på et bord fandtes et lig af en halvfortæret makrel, der var ved at gå i forrådnelse. I procession blev en legion ølflasker båret tilbage, og denne gang passeredes liget af makrellen uden frygt. Gade dirigerede, siddende på gulvet som en oppustet Buddha. Man nåede lige at synge "Stille hjerte, sol går ned", før solen stod op, men da ingen følte trang til at stå op, selvom jorden gjorde det, blev man siddende. Næste morgen, altså mandag morgen, fandt Busch ved hjælp af de mange glemte sager ud af, hvem det var, der havde været hans natlige gæster om lørdagen.

Den 1. juli 1934 var en ny mærkedag i ASS.s historie. Vi medvirkede sammen med Septimens damekor og et orkester under Thomas Jensens ledelse ved monumentafsløringen i Marselisborg mindepark under nærværelse af kongefamilien. For første gang havde vi lejlighed til at lade vore stemmer lyde i radioen. Det var en stemningsfuld højtidelighed i strålende, varmt sommervejr. For første gang bar sangerne også det nye emblem med grønt bånd. Det var en smuk lejlighed til at indvi det.

Ved "Funkis-Rusgildet" i Studenterforeningen den 29. september 1934 gik ruskantaten 'over scenen' med Laurentius Holm som recitator og Gerdes, Generalen, Alfred Petersen og Laurentius Holm som solokvartet. Kantaten gik ifølge vor egen referent "helt godt", mens Aarhus Stiftstidende gav udførelsen følgende anmeldelse: "Soldet blev sat af ledende Senior, Professor Dr. phil. Cristen Møller⁴⁾, hvorefter Aarhus Studentsangere under Revisor Birger Gades myndige Taktstok udførte Seedorffs pragtfulde Kantate: Ungdommens Indtog, der bliver dejligere og dejligere for hver Gang, den høres. Her var ingen Reduktion af nogen Art, men 100 Procents Valuta for Billetprisen".

Efteråret 1935 blev vidne til en innovation, der skulle blive en mangeårig tradition. Som et led i agitationen for at skaffe ASS forøget tilgang af medlemmer afholdtes der den 8. oktober en "agitationsaften". Der var sendt trykte indbydelser ud til alle årets russer og en del andre akademikere, der måtte forventes at være interesserede.

Rusgildet den 5. december forløb i de efterhånden fastslåede former - i en radioudsendelse om Århus var det blevet ytret at "der går ry af Aarhus S. -S. s fester over hele byen".

I maj 1936 indtraf et nyt højdepunkt i vort selskabs historie: sangerfærden til vore venner, Akademiska Kören i Göteborg. Den 14. maj afrejste Göteborg-koret, 24 sangere plus dirigent, til Frederikshavn, hvor en ekstra generalprøve blev afholdt på Hoffmanns hotel. Den 15. maj afrejste koret med "Najaden" til Göteborg under sangen "Sätt Najaden igång, herr kaptan". Overfarten skete idet mest pragtfulde sommervejr, mens ankomsten til Göteborg fandt sted i en kraftig regnbyge. Der var arrangeret rundtur i turistbiler, og sangerne blev privat indkvarteret. Om aftenen var der fælleskoncert i Göteborgs Studentkårs dejlige bygning. Der var fuldt hus og megen begejstring. En anmelder gik i enkeltheder: "Danskarna sjöngo tre folkvisor med många verser, släta och behagliga som det lilla landet självt. Säkra och jämna överlag, med undantag av den basen, som absolut hade en liten orgel med sig⁵⁾".

Han kom särskilt till sin rätt i en rolig 'amerikansk folkvisa', där kören lät som minst en halv negerstam". Sedan följde studentkårens vårbal. Ved denne sexa blev holdt en række taler (naturligvis!) og sunget i lange baner (naturligvis!). Det svenske kors ordførende, professor Lindroth, vor gamle ven, talte i smukke ord om den forbindelse, der er til stede, og som stedse bør styrkes mellem Göteborg og dens yngre, akademiske søster, Århus. Han sluttede med, som en særlig hædersbevisning, at optage tre af de jyske studentersangere, formanden, maskiningeniør Knub, næstformanden, bibliotekar Schmidt-Phiseldeck, og dirigenten, revisor Birger Gade, som medlemmer af Akademiska Kören.

Denne første sangerfærd - med koncert uden for Århus, ja endog i et andet land - var en slags milepæl i ASS.s historie, - og man tør vel håbe på, at vort besøg i Göteborg har været et beskedent bidrag til det nordiske samarbejde, i al fald mellem studenterne i Göteborg og Århus. Konsolideringsperioden fik herved en værdig afslutning, og tæppet kan gå for næste akt af vort selskabs billedbog.

Tiden indtil besættelsen af Danmark.

ASS.s formand i konsoliderings-perioden, N. Knub, fortsatte endnu et år ind i næste tidsafsnit og satte punktum for sin virksomhed med en propaganda-artikel i Den jyske Akademiker, hvor det bl.a. hedder: "Vi er alle - gamle og unge og ligegyldigt af hvilken Studieretning eller politiske Indstilling - Kammerater, der kun kommer sammen af Interesse for Sangen og for at glæde os ved Sangens Toner, og der findes næppe nogen anden akademisk Sammenslutning her i Aarhus, hvor det fornøjelige og ligefremme Kammeratskab trives saa stærkt og godt som i Aarhus S.S. - vi er som een stor Familie".

ASS havde nu lagt sig ind i folder, der skulde blive bestemmende for det fremtidige virke: egne koncerter - i Århus og andetsteds - rusgilder, tvangfri sammenkomster, medvirken ved Universitetets immatrikulationer og Studenterforeningens rusgilder, samarbejde med nordiske broderforeninger og med ISMC samt optræden af forskellig art ved foreningssammenkomster.

Hovedbegivenheder var Göteborgernes genvisit i foråret 1937 samt Universitetets 10-års jubilæum, der fejredes med et nordisk studentersangerstævne, hvori - foruden ASS - deltog Studenter-Sangforeningen i København og Akademiska Kören i Göteborg.

Gensynet mellem Göteborgerne og ASSerne den 22. maj 1937 var hjerteligt, da busserne ankom fra Frederikshavn. Den svenske dirigent, Tor Mann, omfavnede sin jyske kollega, Birger Gade, der næsten forsvandt i den granvoksne svenskers storfavn. Og gæstekorets formand,

den lille lune Göteborg-lærde, professor Hjalmar Lindroth, var genstand for hjertelig hyldest fra dansk side. Sangerne begav sig straks op i Håndværkerforeningens festsal, og efter at have smagt på en usandsynlig lang stribe forfriskninger, der var anbragt mellem det svenske og det danske flag, gik man umiddelbart i gang med en fællesprøve, idet de to dirigenter smed jakkerne. Det opdagedes med forfærdelse, at svenskerne til fællesprogrammet havde indstuderet "Sangen til Danmark" i stedet for "Den danske sang". Stor forvirring, masser af umulige forslag, nummeret stryges, og man synger "Jylland" i stedet.

Efter middag hos kvarterværterne mødtes sangerne til festkoncerten - en rigtig sangerfest, fra hvilken man med pressens udtryk gik med sangen summende og klingende i ørerne. Først sang begge kor under Tor Manns ledelse "De muntra musikanterna". Derefter tog svenskerne fat, overvældende sikkert og inspireret dirigeret af Tor Mann. Deres program strakte sig fra middelalderlige viser, arrangeret af Nils G. Svanfeldt (vi genhørte med glæde "Ecce quam sit"), til moderne ting. bl.a. Ture Rangströms "Morgon" i et fint og nænsomt foredrag. Det muntre indslag var repræsenteret af "Jungman Jansson", der fremkaldte kaskader af bifald.

Ved den efterfølgende souper holdtes der mange taler. Læge Gerdes og bankfuldmægtig Esmann blev optaget som medlemmer af Akademiska Kören. Til festen havde stud. mag. Erik Dreyer Jørgensen skrevet en vise, der var trykt på blå og gult papir:

Drick ur ditt glas, se supen på dig väntar!
Blixtar från honom till ditt hjarta när.
Bliv ej förskräckt, om nån på västen glänter,
Här er ju hett, vi tar oss nog en tår.
Kamrat, den supen den drar dig i skyen.
Fest över byen!
Nog kan vi dricka många, många år.

I september 1938 afholdtes i forbindelse med Universitetets 10-års jubilæum det første stævne i Århus, hvor mere end to nordiske studenterkor deltog, nemlig Akademiska Kören, Göteborg (40), Studenter-Sangforeningen, København (50) og Aarhus Studenter-Sangere (32). Det var det største opbud af studentersangere nogensinde i Århus og vist i det hele taget uden for København.

Koncertturen til Horsens den 6. juni 1937 var - ret beset - også en slags førstebegivenhed i ASS.s historie.

Ganske vist havde vi været til sangerstævne i Göteborg i 1936, men dette var en koncert for et publikum, der ikke kunde forventes at være særligt indstillet på den studentikose tone, men vilde høre mandssang - så meget mere som den horsensianske presse i forvejen havde ytret, at man var forvænt med korsang i Horsens, og at studentersangerne næppe sang bedre end deres egne ("De synger bare paa en anden Maade. Vore dyrker Sangen som en Kunststart"). Forsigtigvis tilføjedes det, at det dermed ikke skulde være sagt, at studentersangerne ikke også synger godt, "for det gør de". Koncerten var et led i rundskuefestlighederne, og vi sang - i fri luft - for den største tilhørerskare, vi vist har haft: ca. 4000 mennesker.

Den 1. september 1937 overtog Paul Knudsen hvervet som korets vicedirigent og har siden - i næsten en menneskealder - med korte afbrydelser røgtet denne opgave med nidkærlighed, idet han har set det som sin særlige opgave at bortluge alle korets gevækster af underlødige udtale af det danske sprog. Hvis ASS måtte have et fortrin her, vil det i væsentlig grad være at tilskrive P.K.s indsats.

I september 1937 afholdtes i København den 4. - og indtil nu sidste⁶) - ISMC-konference med deltagelse af såvel nordiske som andre repræsentanter for studentersangforeninger i Europa. Også her præsiderede "good, old Barty", professor M. Bartholomew, der har stået som bannermærke for den internationale sammenhæng inden for studenterverdenens musikalske broderskab siden 1931.

Den 20. maj 1939 foretoges den såkaldt mislykkede Blaa Tur til Mols - arrangeret af Simonsen og Steenstrup. Mødested: Hovedbanegården. Mødetid: kl. 16.45. Deltagerantal: 55. Hver dame fik af to unge piger (formandens døtre) overrakt en diminutiv forårsbuket, hvortil var hæftet en lille plade chokolade. Sangerne fik hver som hilsen fra styrelsen et hylster, indeholdende en cerut og en cigaret. Blandt deltagerne bemærkedes Grundtvig, Knub, Hafstrøm, Gerdes, Fjelrad og Gade. På perronen steg man ind i et par jernbanevogne af aldersrentetype og mærket "Grenaa", men målet for turen var jo "ud i det blå". Bram⁷) uddelte rundhåndet turistreklamer for Mols og Djursland. På slaget 17 satte toget sig i bevægelse mod Østbanegården, hvor det holdt. Det blev efterhånden et påfaldende langt hold - så langt, at man følte sig foranlediget til at kigge ud af vinduet og sige: "Hvad Skanningen er meningen?" - kassereren hed Skanning -. Det viste sig, at toget var langt forude - så du røgen? - og tilbage stod de alderstegne vogne. Stor opstandelse! Styrelsen blev alarmeret. Med skuffelse, forbløffelse og rådvildhed malet i ansigterne forhandlede til højre og venstre. Omsider var en slagplan lagt.

Formanden beklagede uheldet, der efter sigende skyldtes, at sidste vogn ikke var forsynet med den rigtige plade!! Man skulde nu til fods begive sig til Salonen⁸⁾. Men allerede ved nedgangen til skoven vis-a-vis Sandgravvej sporedes gryende træthed. Men se! som ved et trylleord af Simon og Bram viste sig på Sandgravvej to DSB-rutebiler! De blev hurtigt fyldt, og nu gik det i behagelig fart mod Mols. Ved Kaløvig gjordes holdt, og Simon gav ispind. Her byttedes halvdelen af den ene rutebils passagerer plads med den andens, hvorved bl.a. opnåedes, at vor eneste æresmedlems brandere og vandede vitser blev fordelt til samtlige deltagere. Ved Basballe blev alle purret ud til en fjeldvandring på godt 3 km. i Mols bjerge.

Den 20. februar 1940 fejredes ASS 10-års stiftelsesfest med 25 deltagere "hos Brandt"⁹⁾, ved hvilken lejlighed vi modtog en smuk sølv-dirigentsklokke som gave fra vore damer, der havde fundet det forsmædeligt, at rusgildet var blevet dirigeret med en klokke tilhørende en brevueforening! Steenstrup talte om den danske studentersang gennem tiderne, Paludan¹⁰⁾ talte om Bellman, og Simonsen fremviste smalfilm. Da en af filmene gik over lærredet - en tur med DSB gennem det danske landskab - lød pludselig klaverakkompagnement i gammel biografstil fra stumfilmens dage. Det viste sig at være vor ældste dirigent, kapelmester Thomas Jensen, der efter endt teatertjeneste var kommet til stede og introducerede sig på denne fornøjelige måde. Det var en hyggelig og rar sammenkomst - ikke mindst fordi de gamle var mødt op.

Krigens skygge mærkedes for første gang rigtigt i februar 1940, da samtlige mandskor og amatørorkestre i Århus, i alt 300 sangere og ca. 100 musikere, forenede sig om en koncert til fordel for Finlandsindsamlingen. Og så kom 9. april: "Danmark besættes af Tyskland! ! !" - således hedder det i ASS.s formandsdagbog. En periode i Danmarks historie var rundet ud.

Eigil Slej.

ASS i 1940'rne

Besættelsestid

Befrielsestid

Ved vor rusfest den 5. december 1939 havde Georg Fjelrad ledet koret i to semestre. Sangere og dirigent var nu helt fortrolige med hinandens væren og virken. I talen for ham ved rusfesten blev han sammenlignet med den vindharpelignende indretning i Falari's okse, der lod ofrenes skrig komme ud som sød musik. Hurtigt var han blevet os en skattet dirigent og kammerat med lune i kritik og kommentarer, som var myndige.

Trange tider forestod. Vinterkrigen rasede i Finland. Hitlers sorte skygge flakkede over landene. Endnu kunne vi under frie forhold fejre 10-års stiftelsesdag "hos Brandt" den 20. februar 1940, i hvilken anledning vore damer forærede os en smuk sølv-dirigent- klokke til brug ved møder og festlige lejligheder.

Da oprandt 9. april. I Århus var solen stået op som vanligt, men snart efter formørkedes himlen af jagtende fly med det foragtede tegn på vingerne. Hvor ville gribbene slå ned? Det blev alle vegne, i Danmark og i Norge. Besættelsestidens fem lange år og afsavnets decennium var begyndt. Elendighedens Nadir lå endnu tre år fremme, anet, men foreløbigt skjult for vort øje.

Det danske folk rykkede tættere sammen til større enighed. Det var ejendommeligt at konstatere, hvorledes sangglæden og sangen som udtryksform for sindelag vendte tilbage til vort folk. I denne periode havde ASS den lykke at have de to initiativrige, musikalske formænd Laurentius Holm og Aage Hertzum, der på værdigste vis førte vort selskab frem til en anerkendt position i det århusianske musikliv.

Under de herskende forhold måtte det blive den danske sang, der dannede grundstammen i vore koncertprogrammer. Studentersang-foreningen havde i slutningen af 1938 udgivet "den grå sangbog", der indeholdt mange ny kompositioner af Jørgen Bentzon, Ebbe Hamerik, Paul Hellmuth, Carl Nielsen, Knudåge Riisager og Poul Schierbeck. Fjelrad supplerede vort repertoire med sange af A. Riis-Magnussen, Johannes Andersen, Knud Jeppesen og Leif Kayser. Med Georgs valg af disse sange fik koret sit eget ansigt over for storebror i København. Særlig nær kom Jørgen Bentzons "Lyse Land" til at stå os. Under Fjelrads dirigentstok holdt vi under krigen tre selvstændige koncerter.

Kormæssigt blev det en stor opgangstid for ASS. Georg gik til opgaverne med megen flid og interesse.

Naturligt tog alt nationalt et kolossalt opsving i denne vanskelige tid. Vi blev indbudt til at synge ved års- og mindefester i mange sønderjyske foreninger. Den 28. februar 1941 sang vi i Frederiksklubben i Aabenraa, og vi har vist lov til at skrive, at man var glade for vor sang. Taknemmeligheden gav sig blandt andet udslag i, at vi spontant blev inviteret hjem i øjenlæge, dr. Abilds pragtvilla til et nattegilde af de usædvanlige. Man fortalte os i byen, at dr. Abilds praksis var så stor, at DSB lagde de sønderjyske køreplaner efter hans konsultationstider.

Fjorten dage senere besøgte vi Harmonien og Grænseforeningen i Haderslev. På afrejsedagen tegnede arrangementet til at skulle blive en katastrofe: Tre tenorer sendte afbud. Endnu værre blev det, da vi ankom til festen og fik at vide, at aftenens taler, H. P. Hansen, minister m.m., sad fast i Storebælts ismasser og ikke kunne komme, hvorfor vi blev bedt om at udvide vort program. Fjelrad påtog sig hvervet som sprechstallmeister og dirigerede koret så inciterende og hensynsfuldt over for den svage tenorbesætning, at vi kunne notere en sejr. Ud på natten gav vi ekstra en Bellman-koncert. Begejstringen var grænseløs. Alle havde glemt verden udenfor: Mørkelægningen og alle tiders isslag. Aldrig har jeg holdt en pige så fast om livet, som da jeg lodsede frk. Schmidt hjem ad stejle gader. Flere kammerater trak deres sokker over skoene.

I Kollund sad Tage Jessen, redaktør af Flensborg Avis. I sommeren 1942 overvældede lysten ham til at få os til Flensborg på Christian X's fødselsdag for at synge i Sydslesvigsk Forenings Flensborg-afdeling, for hvilken han var formand: "Vi påligner de sønderjyske foreninger i Århus billetudgiften. I medtager madpakker til to dage. Vi stiller beskedent sengeleje til disposition og udkænker krigsøl. Tak for tilbuddet." Med stor indsats fra Hertzums side lykkedes det at gennemføre turen, trods det besvær vi mødte fra de tyske myndigheders side.

Det var under forholdene en særlig oplevelse at synge på det gamle Flensborghus, men natten blev temmelig dramatisk med to alvorlige luftalarmer og angreb på det nærliggende skibsværft. De tyske 103 mm kanoner dundrede i det nærmeste nabolag, så Flensborghus rystede i sine grundvolde. Værten gjorde sit bedste for at sprede uhyggestemningen ved at gå i fast rutefart mellem tilflugtsrum og rhinskvinskælder.

Der skulle gå syv år, inden vi atter kom til Sydslesvig med koret. Kanonerne var da for længst forstummet.

Nu, i februar 1949, var det de engelske transportmaskiner, der som et led i luftbroen til Berlin fyldte luften med deres brummen. Fra Valdemarsmuren i Dannevirke så vi maskinerne starte med tre minutters mellemrum. - Europa, du har aldrig kendt freden.

Om aftenen sang vi i Slesvighus, der ligger over for stenen, som med sin tyske inskription fortæller, at den er rejst til minde om frigørelsen fra tusind års dansk undertrykkelse. Johannes Nørgaard var vor dirigent, programmet selvfølgelig dansk. Der herskede en sjælden opmærksomhed i salen, hvor ældre tilhørere var i overtal. På første række sad to ældre damer fra før 1864. På intet tidspunkt lød der bifald, blot fornåm vi en dyb grebethe, og først ved koncertens slutning bragede bifaldet.

Under besættelsestidens nationale strømninger fandt Ares og Athene hinanden. På Dragonkasernen i Randers fik vi en synderlig god ven i ritmester Poul Sonne, en munter og musikalsk sjæl, hvis sanglige virke blandt de unge menige bidrog til voksende interesse for sang hos de to efter hinanden følgende regimentschefer, von Sponneck og Gundelach. Gennem hele ti-året afholdt vi en lang række fester på kasernen i Randers, som regel i forbindelse med en koncert deroppe. Et lille mindeblad fra denne tid er Sonnes meget smukke komposition til Jacob Saxtorph-Mikkelsens digt om lyngen "Her har jeg stået i tusinde år".

Kantaterne

ASS har i 40'erne medvirket ved en lang række kantateopførelser på Århus Universitet, i Århus Studenterforening, i Rådhusalen og i vort eget selskab. Alle kantater har været af høj karat, ja, for Hans Hartvig Seedorff Pedersens vedkommende er det blomsten af hans poesi. Seks-syv gange sang vi hans og Johan Hye-Knudsens storladne Immatrikulationskantate. Det var altid en vidunderlig oplevelse at synge dette værk i den skønne universitetsaula med udsigten til en femtedel af Kattegat.

Mægtigt er forskerens kald. Fra hans søgende lampe
blinker det skær, som skal sprænge os vej gennem mulmet.
Dette er livsmodets tro, som står vendt imod tvivlen:
ikke én tanke gik tabt på sin vej imod klarhed.
Vandt den ej selv sit mål, blev den udspring for andre
fælles - som dråben med bølgen - om senere sejre.

Laurentius Holm og Poul Knudsen var ofte vore recitatorer.

Den 14. september 1940 uropførte vi Alex Garff og Poul Schierbecks kantate til Studenterforeningens rusoptagelse. Emnets udgang var symbolerne i Århus universitetssegl og byens våben: henholdsvis de to delfiner, "Solidum petit in profundis" og Skt. Clement med skibsankret, der i kantaten gennemgik en transfiguration til ølanker. Kantaten havde også alvorlige indslag som sangen "Nu taler tyst den danske tunge". Kaj Munk var aftenens rustaler og greb straks denne linie som indledning til sin "Niels Ebbesen"-tale. Vi, som var til stede på denne historiske aften, husker ham stående på talerstolen iført et flagrende kjolesæt, der var ham komplet uvedkommende. Hans blik var magisk rettet mod salen. Indre visioner tvang ham næsten i knæ, medens han talte om modstand mod overgrebet sydfra. Til sidst var han Niels Ebbesen selv. Vi stod i halvkreds bag ham i Grev Gerts sovekammer. Kun Svend Trøst manglede. Den kullede greve tilbød at forlade Danmark i morgen, hvis hans liv måtte blive sparet, men fik til svar: "Du forlader denne verden i nat", så vog de den kullede greve. - Den forsamling, der gik hjem denne aften, var ikke identisk med den, som var kommet.

Sangene i denne kantate og arbejdet med dem knyttede os stærkt til Garff og Schierbeck. ASS havde selv ønsket at få en kantate til sine rusoptagelser, og vor formand, Laurentius Holm, havde allerede på dette tidspunkt rettet henvendelse til forfatteren Marinus Børup, der på sin side pegede på Jørgen Jersild som komponist. I sin opfordring havde Laurentius bedt Marinus Børup om at vælge Morten Børups, Carmen vernale i Fjelrads udsættelse som grundmotiv. Dette ønske respekterede forfatter og komponist, og der kom da også et både ypperligt og interessant resultat ud af bestræbelserne, men desværre blev kantaten på grund af sin længde aldrig helt populær, hvilket var synd, dens perler taget i betragtning. Ved rusfesten i 1940, hvor den blev opført, var Garff til stede, og ved denne lejlighed overrakte han Hertzum sangen "Vi er træer i sangens skov" med ordene: "Nu ved jeg, hvordan en kantate til ASS skal være".

De ord blev siddende i Hertzums sind. ASS kom derved i en situation, der kunne minde om episoden i Søren Kierkegaards "Både - og", hvor barnet skriger på Maren, men da Maren kommer vrænger barnet: "Nej, det er ikke den Maren".

Vi var også på anden vis kommet Poul Schierbeck nærmere gennem arbejdet med hans og Seedorffs kantate til rådhusindvielsen i forbindelse med Århus 500-års jubilæum. Schierbeck havde erklæret ASS sin kærlighed, og Garff var vor husdigter. Den Garff-Schierbeckske kantate var mange skridt nærmere sin virkeliggørelse.

I kantaten til rådhusets indvielse viste Seedorff endnu en gang, hvor mesterligt han kunne magte sproget:

Der brast et væld af den jyske jord,
lidt sølv mellem stene begravet.

Så enkelt og smukt kan det siges. Tekst og tone nåede her sublime højder. Det var en oplevelse for ASS at synge med ved denne begivenhed i Århus bys historie, en oplevelse vi under Thomas Jensens direktion delte med flere andre kor.

En ny kantatebegivenhed var i sin vorden: Århus byråd overdrog Alex Garff og Poul Schierbeck at skrive en kantate til en fest i anledning af 100-årsdagen for Ole Rømers fødsel. Schierbecks breve var fulde af jubel over igen at skulle til Århus og være sammen med os. Foreløbig kom dog undtagelsestilstanden og spændte ben. Begge kantater blev udsat et år. Vi var i Nadir.

Også onde år får ende. De synes bare længere end andre. I september 1945 opførte vi Rømer-kantaten sammen med Septimens Damekor.

Det skulle falde i min lykkelige lod at modtage Garffs og Schierbecks kantate til ASS ved vor rusfest den 15. december 1945. I dette år havde jeg overtaget formandshvervet efter at have tjent som sekretær i Laurentius Holms og Aage Hertzums formandsperioder. Det var med stor betænkelighed, at jeg gik med til at løfte arven efter disse to formænd af format, Laurentius med den store, dybe basstemme, det lyriske sind og den beåndede tale, og Hertzums musikalitet og store administrative evner. Mit hjerte krympede et par numre og slog nogle flere slag i ængstelse. Som næstformand fik jeg Albjerg Nielsen, tidligere politimester i Horsens. Der var andre dejlige mennesker, der gjorde byrden lettere for mig, og de syv års sekretærvirksomhed havde da også givet mig nogen indsigt i, hvorledes løbet skulle køres.

Min første opgave var i øvrigt af særdeles opløftende karakter: Deltagelse i Den norske Studentersangforenings 100-Års jubilæum i november 1945 i Oslo, der blev en fest "med fryd og megen glæde", en enestående oplevelse efter befrielsen af de to lande. Festligere kunne det ikke gøres.

Fjorten dage efter havde vi vort rusgilde, hvor vi uropførte ASS-kantaten, der efter fire års prægnans var et fuldbåret barn, hvis skønne idé og strofer lå i

Sangen gav os vinger.

Som gæster havde vi blandt andre toldkonsulent Arnold Andreassen fra Den norske Studentersangforening og hans hustru Agnes, foreningens husdigter, der fremsagde en poetisk tak for Danskehjælpen:

Til Danmark

Gråsvart, trist var dagen
hårde krigens år,
Sinnet sårt av tunge tanker,
tyranni og trange kår.

Men i sorg og savn og anke,
i vår kamp mot overmakten,
fikk vi sendt en kjærlig tanke
som et lys på nattevakten.

Og i hjemmet lurte nøden
Barna spurte etter brød
Mor var syk, ja trett til døden,
pint av slit og savn og nød.

Ja, som streif av morgensol
over duggvåt sommerslåt,
som et vennskapets symbol,
Danmarks hjelp til oss har stått

Hvad I ga med Eders pakker
tror jeg neppe selv I vet,
men hver tanke, god og vakker,
følges af vor kjærlighet.

Allerede i april 1946 deltog vor kasserer, Johannes A. Svendsen og jeg i det store nordiske stævne for de gamle universiteters mands- kor, København, Oslo, Uppsala, Stockholm og Helsinki. Stævnet afholdtes i Stockholm og Uppsala. Under koncerten i Uppsala-universitetets aula forkyndte kanonerne på Vasaslottets volde uden for, at Sverige havde fået en ny prins, den nuværende konge.

Det var forunderlige dage med Valborgfest og bål, krigserklæringer mellem studenter"nationerne" i Uppsala, middag i Vasaslottets festsal. og senere i Gyllene Salen i Stockholms stadshus. Den sidste dag sejlede vi på Mälaren op til Drottningholm, hvor vi blev modtaget af Kong Gustav V, der trods kuldegraderne stod barhovedet på stentrappen.

På sejlturen sad jeg mellem dirigenten for Bergens Studentersangforening, Garmann Hansen, og Rydén, dirigenten for Akademiska Kören i Göteborg. Dét var et lykketræf. Her kom jeg til en korsvej på det rette tidspunkt i den rette situation. Det ville have været under lavmål ikke at gribe chancen og foreslå mine to sidemænd, at korene ved de unge universiteter indledte et tilsvarende samarbejde. Efter de inspirerende, opflammende oplevelser i Norge og Sverige var det en sag, der var kommet til at ligge mig stærkt på sinde.

Det er vist unødvendigt at tilføje, at tanken straks blev accepteret, og at jeg måtte love at gøre det første forsøg ved at overtale ASS til et initiativ.

Endnu talte vi i konjunktiv, men i løbet af få uger var tidspunktet, slutningen af september 1946, aftalt. Takket være adskillige tilsagn om økonomisk støtte lykkedes det at gennemføre stævnet mellem korene fra Bergen, Göteborg, Åbo og Århus med repræsentanter fra de gamle foreninger.

De nordiske kor kom over Frederikshavn. På vejen ned gennem Jylland gjorde vi ophold hos vore venner i Randers, dragonerne, hvor vi gav en første koncert og spiste gule ærter m.m. til regimentsmusikkens toner.

Den følgende dag gav vi koncert i Silkeborg efter et besøg ved vort hjemlige Himmelaya, der uventet imponerede gæsterne, ikke ved sin højde, men ved den vide horisont og det stærke septemberlys, som lå over landet og søen.

Lørdag den 15. september havde vi koncert i universitetets aula med efterfølgende gallamiddag i vandrehallen. Der er næppe tvivl om, at vi overtrådte loven om spiritusudskænkning. Det fortalte borgmester S. Unmack Larsen, den forhenværende justitsminister, som jeg havde på min højre side, mig i hvert fald. Der blev dog ikke nedlagt noget fogedforbud, selvom vi havde både politimesteren og politifuldmægtigen, næstformanden, ved bordet.

På stævnets sidste dag havde vi udflugt til Mols med afsluttende frokost på Femmøllerkroen. Efter en hastig frokost på 55 minutter med et ikke ubetydeligt antal snaps tilsat drog vore gæster af sted fulgt af:

Et ønske

Timeglassets tavse sandskorn
rinder i dets slugt
barndomstimer, ungdomsdage
jages rask på flugt.

Men i glassets tomrum gemmes
minder, som kan aldrig glemmes,
kornmod fra henrundne dage
blinker dem tilbage.

Mødes, følges, skilles atter
er vor lod og lov.

Bedst som båndet os omfatter,
sættes sejl og tov.

Skuden stævner atter hjemad,
vind og vove bærer fremad
mod de næste skær og strande,
over skæbnens vande.

Lad de lyse kølvandsstriber
bringe andre bud
om et fællesskab, der lever
Danmark Norden ud.

Fester og kammeratskab i ASS

ASS har som de andre nordiske studentersangforeninger det dobbelte formål at dyrke sangen og fremme det gode kammeratskab i muntert samvær. Sideløbende med vore prøveaftener og sanglige virke havde vi derfor vore Arlige skovture, fødselsdagfesten og kammeratskabsaftenerne, hvor deltagerne altid viste stor hjælpsomhed og engagement. Christian Simonsen var den store formidler hos DSB af blå ture og sørgede sammen med Viggo Ebbesen for dekorationer og belysninger ved specielle lejligheder, f.eks. da vi opførte C. J. Hansens operette "Vandmøllen i Appenninerne" efter at have leget os gennem indstuderingen. Fra huskekassen noteres Otto Nielsen, Carl Arne Pedersen og alle de gæve soldater i det zouav'ske regiment. I min senilitet er jeg ikke længere i stand til at fremdrage de enkelte navne i denne tapre skare, hvor hver fortjente en medalje for sin indsats, men ansigterne og skikkelserne lever. Til andre tider var der Kaj Otto, som i selskab med sin lut sang om

Det Rovslngske spiserør¹¹⁾,
og rectum af et gasrør,

eller på musikalsk vis fremførte sine sange fra Hebriderne, "Kismuth's snække", ho o-i-o-u-o, o-hi-o hu-o, fol-u-o. Og så var der "Lucia"-aftenerne i hans lejlighed på Nørregade. Ved andre lejligheder sang Tage Langvad sin "Gy-ga-ga-gy". Ved nævnelser af Tage løber alle de andre husdigteres navne i pennen, Gerdes, Asger Nielsen, og par excellence Frede, Frede Storm, den helt drevne rimsmed, der ikke i tide er blevet opdaget af den danske revyverden.

Måske kan jeg også nævne indvielsen af vor punchebolle som et eksempel på foreningsaktivitet. Vi havde ved henvendelse til Den Kongelige Porcelainsfabrik som gave fået en ubemalet punchebolle, idet vi havde oplyst, at vi i vor kreds havde en dame, Emma Bachmann, der ville være i stand til at dekorere skålen med et par Bellman-motiver og vinranker. Porcelainsfabrikkens direktion oplyste, at det var en skål, man havde gemt i et halvt hundrede år, om en særlig lejlighed skulle vise sig. Den er altså nu halvfems år gammel. Årsagen til at den blev signeret Emma Bachmann og ikke med hendes

ægteskabelige navn var, at hun som ugift havde været elev af den kunstneriske leder, Thorkild Olsen, på Den Kongelige Porcelainsfabrik¹²⁾. Som en beskeden tak sendte vi manuskriptet til min indvielsestale "Dionysos og Demeter". - Men hvad er en punchebolle uden en ske, og en sådan blev skænket os af Laurentius Holm.

Under besættelsen opstod en række kvartetter og dobbeltkvartetter, der naturligvis ikke kunne optræde under ASS's Ægide, men de fik den betydning, at en del sangere blev sikre i tekster og melodier til senere afpudsning i korarbejdet.

Per Albrechtsen¹³⁾ gik endnu videre, idet han foranledigede oprettelsen af ordenskapitlet Slørhalen og Laksen. For at opnå slørhalediplomet skulle man uden tekst og noder kunne præstere et antal sange bestemt ved lodtrækning blandt et halvt hundrede. Laksen tildeltes medlemmer, der kunne præstere et ækvivalent til et kvarters koncertprogram. Pers ordenskapitel blev en stor succes, der animerede til kappestrid og arbejdslyst.

Efter det nordiske sangerstævne i Århus i 1946 var kassen så tom som de jyske kirkebøsser i 1659. Krybben øjensynligt også. Livet i Danmark var ved at blive normalt. Der var så meget andet som drog, sanglysten løjede af, medlemmerne blev uflittige til at møde og til at lære tekster og stemmer. Formanden var en dårlig indpisker. Vi havde ellers en stor opgave for os: et besøg i Sydslesvig, men kort forinden denne planlagte koncertrejse meddelte Fjelrad, at han fandt korets status og præstation så ringe, at vi måtte aflyse. Følgen blev en ekstraordinær generalforsamling, og efter at den og afrevne hårtotter havde lejet sig på børnehavens gulv, fik vi valgt en ny bestyrelse. Jeg erkender blankt, at den afgåede formand burde have klaret situationen med et par barske ord. Nu blev det Poul Heiede med falkeblivet og ørnebrynene, der måtte sige sit: "I skal, saft suseme".

Poul og jeg ville det samme, og vi kom da også til at afløse hinanden endnu to gange. Vi blev vist kaldt Argante og Géronte. Frede tilegnede os en vise:

Hr. formanden.

Den formandspost har fanden gjort,
tit staklen kæmped forgæves,
om han gør skidt, om han gør stort,
til skyen han sjældent hæves.

Det blev snart Poul og hans bestyrelses opgave at vælge ny dirigent, da Georg blev domorganist i Odense. Valget faldt på Johannes Nørgaard, et lykkeligt valg. I 10-årets sidste fire semestre kæmpede han bravt - og heldigt - med koret. Han udsatte selv mange sange til repertoiret, og efterhånden lå besættelsestiden så langt tilbage, at ASS endog fik mod til at indlemme Johannes Brahms' "Die Sonne scheint nicht mehr". Vi kunne for den sags skyld have sunget den i hele besættelsestiden.

Johannes Nørgaard faldt særdeles godt til i koret, og hans indsats vil blive udførligere omtalt i ASS i 1950'erne. Georg var 40'ernes dirigent.

Georg Fjelrad, korets dirigent 1938-1948

Georgs Vita skal ikke søges her, men på steder nærmere knyttet til hans virksomhed som organist ved domkirkerne i Odense og Århus og som professor ved Århus Universitets musikvidenskabelige Institut. Vi har i det foregående gentagne gange talt om hans indsats i korets funktioner, under indøvning og ved koncerter. Også ved vore sammenkomster var Georg og Inger kærkomne deltagere, Georg med sit lune, Inger med sit af glæde lysende ansigt, men her er det kun hensigten at fortælle lidt om hans sidste opgaver sammen med ASS.

Krigen var forbi. Genopbygningen af det hårdt ramte universitet var i gang. Hiroshima og Nagasaki lå bag os. Til indvielsen af universitetets hovedbygning i 1946 havde Tom Kristensen og Knud Jeppesen skrevet en kantate, hvor afsky over det skete kom stærkt til orde, og hvor tilliden til de unge ege magtfuldt udtrykkes. I kantaten medvirkede sopraner, der tonemæssigt gav kantaten et langt større omfang, end vi var vant til i ASS, hvor specielt tenorbesætningen altid havde været vor svage side. Opgaven var en stor inspiration for Georg. Senere indlagde han alle kantatesangerne i en af sine kirkekoncerter, hvor vi stående bag domkirkens alter sang "Sicut Servus desiderat" af Jo. Petraloysius Praenestinus. Jeg tror, det er den eneste gang, vi fuldt ud tilfredsstillede Georg.

Da Århus i slutningen af trediverne begyndte opførelsen af sit ny rådhus, opstod der en frygtelig larm. Den hele by trommede som zulukaffere på alt, hvad der kunne give lyd: Rådhuset skulle have et tårn. Det blev et folkekrav, og arkitekten, Arne Jacobsen, måtte give sig. Da tårnet stod færdigt, måtte det også have et klokkespil. Alt hvad der var gået i arv af gamle kobberkedler og lysestager blev samlet ind af en velmenende komité og henlagt i rådhuskælderen, men gældende kriselove gav ikke mulighed for omsmelting til klokkespil.

Den sag måtte vente til bedre dage. Georg Fjelrad var den ene af de tre personer, der blev udpeget til at vælge klokkespillets melodi. Efter Georgs forslag faldt valget på Morten Børups fem hundrede år gamle majvise, In vernalis temporis, Danmarks første studentersang. Georg havde allerede kort efter sin tiltræden i ASS givet Carmen vernale en fremragende udsættelse for fire mandsstemmer, en harmonisering, som professor i musikvidenskab, dr. phil. Erik Abrahamsen, betegnede som en af de betydeligste bearbejdelser af middelalderlig melodik, han nogensinde havde hørt. Klokkespillet blev indviet den 8. august 1948 under medvirken af ASS.

Hver gang vi hører denne uopslidelige melodi tone ned over Clemensstaden, mindes vi vor tro dirigent gennem ti år, Georg Fjelrad, og glædes over mange gode traditioner i Århus Studenter-Sangere.

Norman V. Steenstrup.

ASS i 1950'erne.

Göteborg-turen i 1950

Johannes Nørgaard, der i 1948 havde afløst Fjelrad, og som efterhånden havde sat sit præg på koret, blev den første dirigent, der tog med koret udenlands (bortset fra Sydslesvigsturene) efter befrielsen. Turen havde været planlagt til efteråret 1949 i anledning af Akademiska Kören's 30-års jubilæum, men blev på grund af dirigenten Georg Rydén's død udsat til foråret 1950. Den 12. maj tog vi med tog til Frederikshavn, og efter en pragtfuld sejltur kom vi til Göteborg kl. 21. "Sangerhilsen" på kajen og stormende modtagelse. Stævnet, i hvilket også deltog repræsentanter fra Bergen og Åbo samt vor gode ven fra Randers, ritmester Sonne, indledtes lørdag morgen med nedlægning af blomster på Rydén's grav. Efter en smuk bustur i staden, fik vi lunch på "Henriksberg", højt hævet over havnen, hvor byen var vært. Om aftenen var der koncert i Högskolans aula for ca. 400 tilhørere.

I vor afdeling fik "Vallarelåt" med tekst af Fröding og musik af Johs. Nørgaard sin urpremiere. Den fik ikke ubetinget ros af anmelderne i søndagsaviserne, men i øvrigt fik koncerten en pæn omtale. Efter koncerten var der festbanket på Studentkåren med taler, sange og spex. Om søndagen sejltur på Göta älv og frokost på "Långedrag" på skærgårdskysten. Tandlæge Anders Sjöholm var magister bibendi, men i stedet for dirigentklokke benyttede han en kontrabas. Efter middag hos værterne var der afslutningsfest på "Carolus Rex" en kælderbeværtning i den gamle fæstning af samme navn; mærkværdigvis skal man køre to etager op med elevator. Det blev meget festligt, fornøjeligt og støjende, og hjemturen skete i fuldt dagslys, men denne gang var "hjem" båden til Frederikshavn. På denne sangerfærd grundlagdes ASS. s filmarkiv med en film, der som alle senere blev optaget af Chr. Simonsen.

Sangerstævne i Bergen 1953

Den næste udlandstur gik til Norge, idet Studenter sangforeningen i Bergen havde indbudt studenterkorene fra de tre venskabsbyer, Brahe Djäknar fra Åbo, Akademiska Kören fra Göteborg og ASS til sangerstævne i juni 1953. Kort forinden var vor dirigent blevet syg, men to af vore egne, som gennem Arene havde fungeret som vicedirigenter, påtog sig at dele Nørgaards job, så turen kunne gennemføres. Det var pastor Paul Knudsen og organist Herluf Houengaard, og de klarede opgaven strålende.

Den 16. juni rejste Norgeskoret, 33 mand via Frederikshavn til Oslo, hvor styrelsen for Den Norske Student er sangforening modtog os på kajen og førte os til vort kvarter i studenterbyen på Sogn. Efter morgenmad begav vi os under ledelse af den norske formand, lektor Klem, til Rigskringkastningen, hvor vi indsang vort program på bånd. Efter frieftermiddag i Oslo og middag i hjemmene var vi Den Norske Studentersangforenings gæster ved en tvangfri sammenkomst på Blindern-Universitetet. Mens vi drak "pjolter", kom Kvindelige Studenters Sangforening ind og hyldede os i sang. Vi kvitterede med "Frejas stjerne" og inviterede sangersøstre til Århus. Derefter fulgte den traditionelle udnævnelse af dirigenter og styrelsesmedlemmer til ekstraordinære medlemmer af vennekoret.

Dagen derpå, den 18. juni, tog vi afsked med vore gæstfri værter. Efter en vidunderlig skøn tur over højfjeldet blev vi i Bergen modtaget af Studentersangforeningen i Bergen sammen med Brahe Djäknar og Akademiska Kören, der var med samme tog. Efter indkvartering var der reception for bestyrelser og dirigenter.

Fredag den 19. juni var der prøver i Konsertpaleet med efterfølgende lunch i Schøtstuene. Eftermiddagen var fri og kl. 19 kom så stævnets hovedbegivenhed: festkoncerten i Konsertpaleet. Vor afdeling indledtes med "Carmen vernale" og spændte fra folkevisen til Leif Kayser. Derpå fulgte de øvrige kor, og koncerten sluttede med en fælles afdeling med alle 165 sangere på podiet. Koncerten fik en fin kritik; om ASS hed det: "Danskenes sang ver sjarmerende, diskret og lødig. Der var noe av det yndefulde, blide danske over dette korets sang." Og så var der sangersexa og sangerbal på Fløyen. Der var taler og sange; Paul Knudsen talte for damerne og bragte hilsener til den norske jente fra hendes nordiske medsøstre. "Sangerball, sangerball i juni solefall - vi jubler og danser til morgensolens trall", - og den havde længe været på himlen, da vi atter tog ned til byen efter en usædvanlig vellykket og minderig fest.

Næste formiddag gik man om bord på Bergenske Dampskibs-Selskabs "Polarlys", som førte sangerne gennem skærgården og helt ud til Atlanterhavet. Der blev serveret en udsøgt lunch og taler og sange vekslede. Kl. 19.30 var der friluftskoncert i Nygårdsparken, hvorefter vi marcherede til Bergens mekaniske Værksteder. Her holdtes sangerfest i den store frokoststue, og det blev en fest. Deltagerne vil sent glemme rektor Wedervangs vægtige og manende tale: "Det er Norden".

Søndag den 21. drog vi i busser til Trollhaugen, hvor Sigmund Torsteinson læste sit digt til Edvard Griegs 100-års dag. Der var omvisning på Trollhaugen, og Laurentius Holm lagde på samtlige kors

vegne en krans på Griegs grav. Så gik turen tilbage til Bergen, hvor byen var vært ved en afskedslunch, og så var det afskedens time.

Hjemturen blev benyttet til at se lidt mere af Norge. Turen gik med tog, bus og skib til Aurland, hvor vi som tak for gæstfrihed gav en kirkekoncert. Houengaard spillede orgel og koret sang. Næste dag via Oslo og Frederikshavn til Århus. Den minderige og helt igennem vellykkede tur var slut.

Sangerfærd til Åbo og Helsingfors 1955

Umiddelbart før afrejsen blev vor nye dirigent, Gerhard Schepelern pludselig syg. Paul Knudsen, der havde glædet sig til at være aktiv sanger, måtte igen træde til - ligesom i 1953 - og han klarede opgaven særdeles godt. Rejsen foregik via København og Stockholm. På båden til Åbo traf vi sangerbrødrene fra Bergen og Göteborg og opfriskede gamle minder. Med båden var også Brahe Djäkna's næstformand, Dag Forsell, som gav os de første instruktioner. På kajen i Åbo blev vi modtaget af Brahe Djäkna med "Sangerhilsen", dirigeret af John Rosas. Efter en prøve i Konserthuset var der velkomstlunch, hvor formanden, professor Gunnar Pehrman erklærede stævnet for åbnet. Om aftenen var Konserthuset fyldt til bristepunktet. Vor afdeling gik godt, og koret pristest i pressen for "påfallande jämn och hel tenorklang". Ved den efterfølgende natsexa tolkede rektor Taxell ved Åbo Akademi Finlandssvenskernes solidaritet med Norden, professor Wedervang talte for sangens betydning for det nordiske samarbejde, og Laurentius Holm for kvinden. Og så var der bal til den lyse morgen.

Lørdag den 7. maj var der udflugt til Pargas Kalkværk, hvor vi havde den enestående oplevelse at blive modtaget af seks industrimænd med "Sangerhilsen". Vi besøgte det imponerende foretagende, der med et betydeligt bidrag havde muliggjort stævnet. Om eftermiddagen indsang vi et bånd til den finske radio. Om aftenen var der koncert i den næsten fyldte domkirke. Göteborgerne var bedst, men også vor afdeling gik godt. Pressen skrev, at ASS fremførte sine enkle sange "rent och förnämt". Det bedste fællesnummer var ifølge en enstemmig kritik "Udrust dig helt fra Golgata" under Paul Knudsens ledelse. Den påfølgende öl- og korraften på Åbo Tvål vil sent blive glemt af flere ASS'ere, der fire uger senere blev dekorerede med sæbenavne af Frede Storm ved vort jubilæum. Pehrman indledte i "klassisk vördnad": Pax vobiscum, ergo bibamus. Sange og taler strømmede, der overraskes gaver til værtskoret, og der udveksledes emblemer, og det blev meget sent, før de sidste kom i seng.

Søndag den 8. maj afsluttedes stævnet med en sillfrukost på studentkåren. Finn Larsen fra Bergen og Mogens Skougaard sang Gluntar. Mugge, alias Mogens Skjøth, fremførte sin pantomime "Venus-skulpturen"¹⁴⁾ og damerne hyldedes. Efter en bevæget afsked med vore værter, der fortjener den største ros og tak for de uforglemmelige dage, gik turen i busser til Helsingfors. Om aftenen var der "förbrödringsgask" i Muntra Musikanterers stamlokale. MM's ördförande, Runar Urbans, bød velkommen til en sangerkrig under "druvornas blod". Wedervang holdt en inspireret tale for MM, Finn Larsen sang "Græshoppen" og sammen med Skougaard Gluntar, og Mugge fremviste under stor jubel "Venus".

Om mandagen var der sight-seeing i silende regn, hvorefter MM var vært ved en afskedslunch, hvor vi også tog afsked med vore norske venner. Emblemer udveksledes, og der sendtes en telegrafisk hilsen til Steenstrup, der i 1946 havde taget initiativet til disse 4-korstævner. Hjemturen foregik via Åbo, Stockholm og København. Her blev vi på banegården modtaget af Schepelern, der måtte høre om de strålende oplevelser, han var gået glip af. Så gik det via Kalundborg til Århus, hvor vi sang "Finlandia" for de ventende glade enker.

Sangerstævnei Goteborg 1958.

Det var nu Akademiska Körens tur til at være vært for et nordisk sangerstævne, og vi tog afsted onsdag den 28. maj. På båden fra Frederikshavn traf vi Michael Linton som repræsentant for Akademiska Kören, og han gav os de første instruktioner. På kajen i Göteborg blev vi modtaget af Akademiska Kören med "Sangerhilsen", og derefter blev vi indkvarteret.

Torsdag 29/5 var der modtagelse af alle de gæstende kor i konstmuseet, hvorefter der var generalprøve. Om eftermiddagen blev der givet en friluftskoncert i Trädgårdsföreningen, og trods det kølige vejr var der mange tilhørere. Kritikken kunne have ønsket sig nogen fornyelse, men var ellers godt tilfreds.

Fredag 30/5 var der besøg på Volvo's fabrikker og så gav firmaet lunch. Herunder fortalte Brahe Djäknars dirigent, Gottfrid Gräsbeck, at "SKÅL" var en forkortelse for Skåne, Koskenkorva, Alborg, Løyten. Efter en såkaldt hvilepause var der så festkoncert i Konserthuset. Som sædvanlig havde hvert kor sin egen afdeling, og derpå var der en fælles afdeling, hvor hver af de fire dirigenter var i ilden. Og der sluttedes med "Sjungom". Uden for konserthuset holdt en række landauere, klar til at bringe festdeltagerne til "Börsen",

hvor der var festmiddag med taler og sangerbal samt besøg af "Ryska kören". Det var ældre, herligt kostumerede sangere fra AK, og de fremførte med sand gøglerglæde en række fremragende parodier på russiske folkesange.

Lørdag 31/5 var der byrundtur med busser, og vi endte på "Långedrag" ved Götaälvens munding. Her var bystyret vært ved en lunch, hvorunder der blandt andet blev overbragt hilsener fra bystyrene i venskabsbyerne. Så gik turen med skib til Marstrand fæstning. Her blev selskabet modtaget med "Sangerhilsen" sunget af en enkelt tenor med dirigent, og efter traditionen faldt alle sangerne om bord ind med andet vers. Her skulle være forbrødringsfest, og forbrødring blev det. På grund af festkomiteens ukendskab med det middelalderlige varmesystem var der hundekoldt, men snart begyndte den indre varme at brede sig i kroppen i et sådant tempo, at festen fik et noget mere hektisk forløb end tilsigtet. Den sædvanlige emblemoverrækkelsesceremoni blev dog gennemført i nogenlunde orden. Efter afslutningen gik turen ned til skibet gennem en alle af levende lys. Og der blev sunget om bord på hjemturen i sommernatten.

Søndag 1/6 var der afskedslunch på Studentkåren, og her indbød ASS de tre andre kor til sangerstævne i Århus i 1961.

København og Lund.

Udover de nævnte sangerstævner har vi også haft fælleskoncerter med disse to byers studentsangforeninger, medens kontakten med øvrige nordiske kor stort set har været indskrænket til repræsentation af en enkelt sanger ved særlige lejligheder.

Lunds Studentsångförening kom efter en turne i vestsvenske og nordjydske byer til Århus den 10. maj 1952. Efter et besøg i "Den gamle by" og modtagelse på rådhuset, var der frokost i Universitetets spisestuer. Vi havde en festlig og kammeratlig sammenkomst, og derpå var der generalprøve i aulaen. Her var der kl. 20 koncert, hvor Lundenserne sang under direktion af Axel Melander. ASS sang, dirigeret af Nørgaard, og koncerten sluttede med en fælles afdeling. Derefter var der et festligt punchegilde i Vandrehallen, til Lundenserne ved 23-tiden tog til Københavnerbåden, fulgt af festdeltagerne.

Under devisen: "Tre universitetskor synger" havde Studenter-sangforeningen i København indbudt Lunds Studentsångförening og ASS til et week-end-besøg i København, 31/10-1/11, 1953. Koncerten blev holdt lørdag aften i Universitetets solennitetssal, hvor vi sang under Houengaards direktion, Lundenserne under Melander og Københavnerne

under Svend Saaby. Ved den påfølgende aftenfest på Nimb var der taler, underholdning og emblemoverrækkelser. Om søndagen var der frokost i Studenterforeningen med taler og sang, og man var enige om, at det ikke måtte vare for længe, før vi sås igen.

Det gjorde det heller ikke, idet de samme kor mødtes i Lund i efteråret 1954, i Århus i 1956 og igen i København i 1959. Også ved disse stævner er der knyttet venskabsbånd, og det har været berigende at høre de andre kor og stifte bekendtskab med deres repertoire- valg.

England 1957.

Denne tur var kommet i stand gennem vor formand, Mogens Skougaards kontakt med det danske konsulat i Birmingham. Via Esbjerg-Harwich ankom vi til Birmingham søndag den 6. oktober om aftenen og blev indkvarteret. Mandag formiddag indsang vi vort repertoire på bånd til BBC. Koncerten fandt sted tirsdag aften for en godt besøgt sal. Næste dag fik vi en fin anmeldelse i pressen, og navnlig blev vi rost for vor udtale i de engelske sange. Efter koncerten var der en hyggelig, men kort sammenkomst. Onsdag formiddag blev vi modtaget på rådhuset af Lord Mayor, og så gik toget til London. Her var der teaterbesøg og middag i den danske klub.

Besøg.

Foruden de ovenfor omtalte kontakter med andre kor, har ASS haft besøg af udenlandske, især nordiske kor. I 1952 havde vi som tidligere omtalt besøg af Lunds studentsångförening. Desuden havde vi besøg af Den Kvindelige Studentersangforening i Oslo i 1953, MM fra Helsingfors i 1956, Studentersangforeningen i Oslo ligeledes i 1956 og endelig Universitätsängerschaft Waltharia, et blandet akademisk kor fra Wien. Alle de gæstende kor passerede Århus på koncertrejser, og vi var behjælpelige med arrangementerne. Bagefter havde vi så hyggeligt samvær med gæsterne.

Optræden hjemme.

Vi havde tre selvstændige koncerter i perioden. Den første fandt sted i Universitetets aula den 10. april 1954 under Houengaards direktion. Programmet omfattede en række ældre og nyere danske sange samt to tyske og to engelske. Desuden var der en afdeling Gluntar med A. Boesen og M. Skougaard og Peter Beck ved flyglet. Endelig sang en kvartet fem Gruk med musik af Kjell Roikjer.

Koncerten var både en præsentation af og afsked med "Luffe", idet han fra 1/4 var ansat som organist ved Frederikssund kirke. Aftenen var en stor sejr for ham: "man må beklage, for ASS, at de må give afkald på den unge talentfulde musiker, der med sikker frasering og stilsans og med lune fremførte det blandede program" (Jp. i Jyllandsposten). "Det kendtes, at studentersangerne under hans ledelse ikke blot har befæstet gamle landvindinger, men også gjort nye." (Finn M., Demokraten). Sammenkomsten efter koncerten var afskedsfest for "Luffe".

Den 8. marts 1955 afholdtes en kirkekoncert i St. Lukas kirke, arrangeret af ASS og organist Holger Schmidt i fællesskab. Der opførtes den efterhånden sjældent hørte Reformationskantate af Weyse med Niels Brincker og Mogens Skougaard som solister. Fremførelsen kaldes af E. Sejr i Aarhus Stiftstidende "meget fortjenstfuld og velafrundet" selvom "stilen næppe værdsættes af nutiden".

Den 4. juni 1955 afholdtes vor jubilæumskoncert i Universitetets aula under Gerhard Schepelelens ledelse. Programmet spændte fra folkevisen over guldalderens romantik til Knud Jeppesen og Svend S. Schultz. Brincker og Skougaard var solister og sang desuden en afdeling Gluntar. Programmet sluttede med Gaudeamus. Kritikken var velvillig - det var jo en jubilæumskoncert - og roste især vor udførelse af Nielsens "Aftenstemning", men efterlyste dog fornyelser i vort programvalg. Efter koncerten overrakte vore nordiske gæster gaver og laurbærkranse. For Bergen førte læge Fritz Egon Hoff ordet, for Göteborg docent Gunnar Olinder, for Åbo professor Gunnar Pehrman, for Københavns SS skoleinspektør Kaj Oluf Buch og for Fyns Studentersangere vor medstifters søn, Helge Knub. Til allersidst sang vi sammen med gæsterne og gamle medlemmer, der strømmede op fra salen - lige til vor første formand, den 86-årige "General": Sjungom.

Foruden vor årlige medvirken ved Universitetets fester optrådte vi 6-8 gange om året, honoreret eller pr. honnør. Det er naturligvis kun muligt at nævne nogle få. Forrest i erindringen står turene til Sønderjylland og Sydslesvig, hvor vi altid havde et meget lydhørt og taknemmeligt publikum. Derudover kan nævnes vor medvirken ved indvielsen af Specialkursus i Husholdnings bygning i universitetsparken, afsløringen af Knud Nelleses skulptur af en falden frihedskæmper ved Frihedskollegiet i Århus, Det jydsk Musikkonservatoriums 25-års jubilæum og "Rosenholm"s 400-års jubilæum.

Ved forskellige sammenslutningers kongresser har vi været engageret til at udføre kantater. Ved VII Nordiske Skovkongres i Universitetets aula 1950 fremførte vi en smuk og særpræget kantate med tekst af skovrider Jørgen Abell og musik af organist Carl Schousbo.

Kong Frederik, selv skovejer, var til stede, og kantaten blev transmitteret af Statsradiofonien. I marts 1954 fremførte vi en kantate af Hye-Knudsen og Piet Hein ved Entreprenørforeningens 25-års jubilæum på Hotel Royal, og i juni 1955 sang vi en hyldest til Jernindustriens Fabrikantforenings 60-års jubilæum skrevet af Knudåge Riisager og Alex Garff.

Interne begivenheder.

De årligt tilbagevendende begivenheder: rusgildet i december, fødselsdagsfesten i februar og sommerturen, de to sidste med damer, forløb på sædvanlig vis; de blev i reglen krydret af lejlighedssange, at hvilke Frede var storleverandør.

Af større begivenheder må fremhæves de to jubilæer i 1950 og 1955. Allerede indbydelsen til 20-års jubilæet lagde op til den helt store begivenhed med smørrebrød, spex, dans, punch og promotion. Påklædning: festdragt og for sangerne papnæse, for damerne evt. papillotter. Spex'et var Frede Storm Hansens: ASS 1930 - 1950 - 1970, og det causerede vittigt om ASS' s oprindelse. 1. akt var et mislykket interview om ASS.s grundlæggelse med Gerdes, som derpå henfalder i nostalgiske drømmerier. 2. akt. causerer overmåde vittigt om vore relationer med Universitetet og De Randers Dragoner med en uforlignelig Viggo Ebbesen i rollen som Jerusalems Skomagerkors formand. Endelig tager koret i 3. akt på sangerfærd med rumskib til Venus, - men det ender i et atombrag. "En mere fornøjelig, idébåret, vel tilrettelagt, vel udført og respektløs revy kan ikke gøres, og forfatter, arrangør, instruktør og aktører fortjener vor fulde ros og tak, - måske regissør og sminkør, teatermaler m.m. skal have en ekstra bifaldstilkendegivelse. Det må ubetinget frarådes at gentage forsøget foreløbig," skriver Poul Heiede i sin årsberetning.

Den 20. februar 1955 fejredes ASS.s 25-års fødselsdag ved en intim sammenkomst i Universitetets spisestuer. Der var taler og telegrammer og som sædvanlig havde Frede skrevet en sang: "Kærlighed" (til styrelsen), som gjorde stor lykke. Laurentius holdt festtalen, der var dans, Gluntar og et fødselsdagsspex af Frede, udført af Røigaard og Ebbesen.

Den offentlige markering af jubilæet skete med den tidligere omtalte koncert. En række nordiske gæster fra vore søster- og broderforeninger kastede glans over festlighederne. Jubilæet indledtes med kransenedlægning på G. N. Knubs grav på Vestre Kirkegård, A. Hertzums grav i Vejle og V. Grundtvigs grav i København.

Kl. 10 lørdag modtoges de nordiske gæster på rådhuset af borgmester Unmack Larsen, og derpå begyndte den nordiske konference om samarbejdet mellem de akademiske kor. Slej forelagde planerne. Rammerne for samarbejdet fra konferencen i Stockholm i 1946 blev udvidet til også at omfatte de akademiske damekor og blandede kor. Der vedtoges en resolution, som derefter skulle forelægges de respektive foreningers kompetente forsamlinger. Efter konferencen havde Århus by inviteret de nordiske gæster til frokost på Sjette Frederiks Kro.

Efter jubilæumskoncerten var der fest i Vandrehallen. Otto Nielsen oplæste festtalen på Laurentius Holms vegne, idet denne til sin store ærgrelse og sorg var blevet syg. Paul Knudsen talte for Universitetet, og rektor, professor Skautrup takkede og sagde, at det sandelig var Universitetet, der skyldte ASS tak. Hyldestsangen til ASS var af Frede, der skildrede fødselarens opvækst under de skiftende dirigenters omsorg. Der var endnu mange taler, og Mugge oplæste telegrammer på originalsprogene. Og så var der sangerbal i aulaen.

Om søndagen var der biltur til Rosenholm, hvor lensbaron Holger Rosenkrantz fortalte om slottet og slægten, der var stående lunch i riddersalen, og lensbaronen udnævntes til ekstraordinært medlem. Derpå var der udflugt til Ebeltoft og Mols Bjerge, og om aftenen var der smørrebrød, pølser og øl på bryggeriet Ceres. Gæsterne uddelte emblemer til Dirigent og styrelse. Frede havde gjort endnu en vise og foranstaltede en munter travesti på emblemuddelingen med uddelingen i Åbo en måned tidligere i humoristisk erindring. Han dekorerede således Peter Valo, Hans Tvål, Hugo Blåelse, Per Rinso, Georg Lux samt pastor Ceres¹⁵⁾. Efter en kort nats søvn rejste vore gæster hjem, og så var det hverdag igen.

Dirigenter.

Johannes Nørgaard var vor dirigent fra 1948 til begyndelsen af 1953. Han var et romantisk stemningsmenneske, men hans flid og kritiske sans kunne være bedre. Ofte varslede generalprøven fiasko, men når det rigtig gjaldt, var han i top, og han evnede at inspirere koret og få det til at yde sit bedste - og lidt til.

Da han blev syg i 1953, trådte Herluf Houengaard til som vikar, både som dirigent for ASS og på andre af Nørgaards poster. Han var en inspirerende og talentfuld dirigent, som i det år han ledede koret opnåede fine resultater.

Efter "Luffe"s bortrejse blev Gerhard Schepelern vor dirigent. Han var den kølige, stringente og præcise dirigent, under hvis ledelse vi fremførte vor jubilæumskoncert i 1955 og koncerten i

Birmingham 1957. Det viste sig imidlertid for upraktisk at have en dirigent, der boede i København, og han afløstes derfor i 1958 af Henrik Schiøtz. Denne var en temperamentsfuld dirigent, der fik sin debut ved sangerstævnet i Göteborg.

Tage Langvad.

ASS i 10-året 1960-1969

De nordiske Studentersangerstævner, som efter anden verdenskrig blev genoplivet i Aarhus i 1946, viste fortsat livskraft: 1961 i Aarhus, 1964 i Bergen, 1967 i Åbo og 1969 i Göteborg, de to sidstnævnte i forbindelse med Brahe Djäkners 30-års jubilæum i 1967 og Akademiska Körens 50-års dag i 1969.

Stævnernes programmer var opbygget efter et fast skema, hvor korene præsenterede deres musikalske stude, hver for sig og i fællesnumre. ASSs programvalg var i meget høj grad præget af danske komponister spændende fra P. Heise over Lange Müller, Laub, Knud Jeppesen til Sv. S. Schultz, Ebbe Hamerik, Jørgen Jernild og Bernhard Lewkovitch.

En undtagelse var koncerten i Göteborg, som bestod af 2 engelske drikkeviser og Brittens Little Musgrave and Lady Bernard.

Det er naturligt, at korene kappedes om at yde deres bedste, og at kritikken i pressen blev imødeset med spænding. Men det er bemærkelsesværdigt, at stævnerne aldrig har haft bedømmelseskomite-er eller præmieuddeling, som foregår ved andre korfestivaler.

Glæden ved at synge sammen har været det væsentlige parret med venskaber og gensynsglæde de enkelte sangere imellem.

Alle stævner har kostet store anstrengelser fra værtskorets side. Opbygningen har været fast udformet med størst mulig privat indkvartering, koncerter, festbanket med vore damer, interessante fabriksbesøg og veltilrettelagte udflugter i de 4 byers omegn.

Sidst men ikke mindst oplevede deltagerne en forbrødringsfest, hvor man under rigelig konsumering af de lokale ølsorter kom tæt sammen og især yngste generation fornemmede, at de akademiske kor byder på ganske særegne stemninger både musikalsk og kammeratlig.

Vi skal på denne plads omtale vort eget stævne i 1961, men vil lade det gøre set ude fra, således som en ung svensk sanger Thomas Kinding skildrede sine indtryk i Göteborgs Handels- och SjöfartsTidning den 12. juni 1961:

"I samband med studentsångarträffen i Århus nyligen, framskyntade i vissa pressorgan antydningar om ett svårare tillbud, näranog en masskatastrof, i det att uppskattningsvis ca. hälften av den samlade nordiska akademikerkören skulle ha svepts överbord vid udfärd med en äldre hjulångare. Ekos utsända ögonvittne ger här en något modifierad framställning av händelseförloppet; att det å andra sidan ett tag såg ganska hotande ut, torde framgå av bilden¹⁶⁾, som vi publicerar med

ensamrätt för de nordiska länderna med omgivande farvatten.

Efter den stora konserten vid den nyss avslutade Nordiska Studentsångarstämman i Århus, då 140 sångare från Bergen, Åbo, Århus og Göteborg inspirerade varandra till konstnärlig förnyelse och vi i Akademiska Kören i Göteborg rentav sjöng "nydeligt", som det sedermera stod i en avis; efter konserten, alltså, blev det bankett og bal i Universitetets aula. Det var allom uppenbart att den internordiska förbrödringen gick helt som den skulle, inte minst vad beträffar sångarna visavis de yndige danske piger, som festens arrangörer samlat från hela norra och mellersta Jylland. Inom en timmans förlopp lärde sig även de minst språkbegåvade att obesvärat konversera på danska, vilket givetvis inte gjorde det lättare för danskorna att förstå dem. Tyvärr avblåstes halen redan klockan fyra på morgonen, men det blev snart tid för utflykt med smörrebröd i det gröna och bad i en händelsevis anträffad sjö, varpå företogs en bergsnedstigning från Himmelbjerget, vid vars fot den drygt hundraåriga hjulångaren "Hjejlen" väntade på att få föra oss till Silkeborg.

Alla körerna sjöng samfällt Sibelius' Till havs medan skovelhjulen sattes i rörelse och Gräsfred [Gottfrid Gräsbeck] dirigerade och så gled det smäckra skrovet ut på det smala och slingrande sjösystemet, där oanade mängder roddare sköt fram i solglittret under de lummiga stränderna. En skeppsbyggnadsingeniör inspekterade den mässingsglänsande ångmaskinen och konstaterade sedan med förnöjelse att man kunde åstadkomma en kraftig slagsida genom att manna reling, vilket man också gjorde upprepade gånger åt såväl babord som styrbord. Men båten gick som ett urverk, och kaptenen myste belåtet på danska.

Så inträffade så småningom den episod, som skulle komma att föra oss genom världspresen. När vi kom hem, erfor vi av oroliga anförvanter, att en väldig brottsjö under ett oväder hade svept med sig hälften av studentsångarna i vattnet. Vi är lyckliga nog att här för första gången och med ensamrätt kunne presentera den nyktra verklighetsbakgrunden till den Osunda Sensationshetsens ovederhäftigt upphaussade skildringar.

På uppdrag av muntrationschefen iklädde sig aboensaren M. och göteborgaren S. kasserade gåbortskostymer och därmed också uppgiften att vid lämpligt tillfälle, då stranden var nära och tiden mogen, falla över bord tillsammans med en simdyna. Uppdraget fullföljdes i god ordning, och de båda tenorerna kunne bärgas med bogsering

efter en motoriserad segelbåt. Dagen efter omtalades i en dansk avis att en utvald kör stått i begrepp att ge en konsert för gina medpassagerare, och då "var ca. halvdelen af korets medlemmer saa uheldige at falde i vandet". Vidare meddelade den värderade kollegan att man efter framkomsten till Silkeborg rekvirerade torra kläder - "og koret kunde gennemføre friluftskoncerten i Iskælderdalen - med et par forkølede basser iblandt".

Vi i basstämmorna vill visst inte förneka att vi kan ha låtit, som om vi hade varit förkylda - men att sammanställa en sådan recension, helt fristående, med uppgiften att ett par studentsångare, som bevisligen var tenorer, ramlat i vattnet, är ett mot all god journalistik stridande tendentiöst övergrepp på sanningen. För övrigt låt vi basar inte alls förkylda.

På sin väg till Sverige har tydligen ryktet vuxit ytterligare, och så har av två svanhopp blivit en hel anka.

Se det var en riktig studentsångarstämma!"

Forbindelserne i Skandinavien strakte dog udover venskabsbyerne. I 1963 besøgte det finske kor Ylioppilaskunnan Laulajat fra Helsingfors ASS og gav med E. Pohjola som dirigent til dato den fornemste mandskorkoncert, der var hørt i Aarhus.

Af programmet fremhæves Erik Bergmans komposition "Das grosse Lalula" som med sit talekor havde en yderst frapperende virkning og vidnede om interessante muligheder for fornyelse i korsangen.

ASS.s 35-års fødselsdag blev fejret den 13. marts 1965 på behørig maner med besøg fra Lund og København.

Koncerten i Aarhus Katedralskoles festsal var præget af yngre skandinaviske komponister som Mauric Karkoff, John Fernström, Lars Erik Larsson, Jørgen Bentzon, Jan Magaard, Finn Høffding, Vagn Holmboe, P. Rovsing Olsen og Bernhard Lewkovitch.

Efter koncerten var ASS vært for gæsterne og vore damer ved en fest i Marmorsalen på Royal. Stemningen var overdådig, især da brygger Klæbel generøst donerede aftenens drikkevarer i form af fortræffelige produkter fra Ceres.

I 1967 var Den Norske Studentersangforening fra Oslo på Danmarkstourne og gæstede Aarhus. Nordmændene gav i Håndværkerforeningen en smuk koncert, hvor dirigenten Sverre Bruland foruden de norske guldaldersange fremførte negro spirituals, Villa Lobos, Bela Bartok og Bergmans Das grosse Lalula.

I foråret 1968, 2. og 3. maj, var ASS på genvisit i Oslo, hvor vi på programmet havde 4 sange af den alt for tidlig, afdøde tyske komponist Hugo Distler med tekster fra Mörrike Chorlieder. Preben Torntoft var solist.

Vore værter havde forberedt to dejlige dage med bryggeribesøg, en splendid middag og en skøn naturoplevelse i form af en specielt arrangeret sejltur på Oslofjorden.

Umiddelbart før afrejsen præsenterede ASS sit program ved en koncert i Aarhus.

Oktober 1969 var den finske dirigent Erik Bergman på afskedstourne med Akademiska Sångföreningen og ASS havde arrangeret koncert for det finske kor i Handelshøjskolens festsal.

Finske og danske kompositioner udgjorde hovedparten af programmet, som sluttede med Bergmans egen "Das grosse Lalula" som derved for 3. gang i løbet af 1960'erne hørtes i Aarhus.

Bergmans dygtige korledelse var grundlaget for en veludført koncert.

ASS i Wien 1966.

Den største musikalske opgave for ASS i disse år var uden sammenligning koncertrejsen til Wien i 1966. Grundlaget for turen var vort bekendtskab med Universitetskoret Waltharia, som i 1959 havde besøgt os.

Vore dirigenter Karl Clausen og Finn Egeland Hansen havde sammensat et stort program med 22 numre opdelt i folkeviser, klassiske danske korsange, nye nordiske kompositioner, Finn Egelands Havamal og som afslutning nordiske studentersange. En kort omtale af Havamal er her på sin plads. Teksten er taget fra det oldislandske digt Havamal, som i karske vendinger udtrykker en række simple leveregler eksempelvis:

Ild til den, der ind er kommen
og har kolde knæ

—

Liggende ej ulv får føde
mand ej fange sejr

Musikken er opbygget over en tolvtonerække indeholdende bl.a. en bassolo og som afslutning en fuga, hvis energiske form harmonerer med den fyndige tekst. Bassoloen blev udført af korets gode ven Poul Barnow og 7 musikere sørgede for det instrumentale akkompagnement.

Sjældent har koret arbejdet så intenst, som under indstuderingen af dette program, men rejsemålet var jo også musikbyen Wien, hvor koncerten fandt sted på Universitetet.

Trods hindringer ved prøven (manglende pauker) fik fremførelsen et fint forløb og Finn Egeland holdt smilende og rolig sin Havamal over dåben.

For den, som havde regnet med en rejse som til de nordiske stævner blev turen en skuffelse. Indkvarteringen på et vandrehjem var yderst nødtørftig og egentlig samvær var fra Waltharias side ikke forberedt.

Korets ansigt på den hjemlige front blev i disse år vist ved 2 koncerter med Henrik Schiøtz som dirigent.

1960 i Katedralskolen, hvor operasanger Brünnich Henriksen var solist i Orffs: Sunt lacrimae rerum, og 1962, hvor Markuskirken var rammen om en koncert, hvor Gerda Fleischer, Helle Halting, Erling Thorborg og Mogens Skougaard var solister i en Bach-kantate.

1964 foregik koncerten atter i Katedralskolen, hvor Karl Clausens direktion af bl.a. Hartmanns Jesu Bjergprædiken og Quando corpus morietur viste ham som en vidunderlig musiker og fornem korleder.

Solister ved denne lejlighed var Bodil Gümoes, Else Paaske, Peer Birch og Børge Nielsen.

I december 1965 præsenteredes Havamal for det århusianske publikum ved en koncert atter i Katedralskolen, hvor en righoldig koncert dannede optakten i årets rusgilde.

Korets dirigenter var op gennem 1960'erne lektor Henrik Schiøtz, lektor Helge Gad, komponisten lektor Karl Clausen og mag.art. Finn Egeland Hansen. Alle havde forståelsen af, at ASS er et kor af amatører, og at de ordinære prøver må indebære en tidskrævende indlæring, især når fremmødet er ukonstant.

Alle var tillige forlenet med en absolut nødvendig studentikos habitus.

Det var vel en lykke for ASS, at professor Søren Sørensen fandt interesse for at knytte Karl Clausen til Musikinstituttet, idet dette var grundlaget for, at ASS i årene fra 1963 til 1968 havde en af Skandinavians bedste kordirigenter som leder. Karl Clausen var romantikeren, som forstod at overføre sin egen intense musikalske fornemmelse til koret igennem sin udstråling.

Som han engang selv har sagt: "Den fuldkomne lykke opleves kun i få sekunder."
Koret oplevede denne lykke.

Finn Egeland, som i nogle år delte dirigentposten med Karl Clausen, var den unge energiske leder, som foruden sin Havamal sørgede for spændende opgaver som Distler, Britten, og Monrad Johansen. Ligeledes tog Finn Egeland initiativet til den kompositions konkurrence, som ASS i 1968 udskrev blandt de studerende ved Musikinstituttet og Musikkonservatoriet i Aarhus.

Konkurrencen indbragte 4 værker, hvoraf 2 belønnedes med 2. præmie: Gunnar Møller Pedersens "Masse" og Karl V. Rasmussens "Parade".

Bedømmelsesudvalget bestod af professorerne Søren Sørensen og Tage Nielsen samt korets 2 dirigenter. Studenterfonden af 1963 ydede bidrag til præmiesummen og de 2 vindende kompositioner blev opført ved korets 40-års jubilæum i 1970.

Korets daglige liv er foregået dels på Kemisk Institut og fra 1963 på Musikinstituttet, hvor professor Søren Sørensen fandt det helt naturligt, at vi fik prøvelokale og arkiv. Større og mindre fester blev også afholdt i instituttets kantine.

Af faste opgaver har koret haft Universitetets kantater til Immatrikulation og Aarsfest. Derudover har vi medvirket ved mange lejligheder, hvor kongresser, foreninger m.v. har haft brug for musikalsk underholdning.

Korets rusgilder er blevet afviklet på fast traditionel vis med indforskrevne rustalere, indbudte gæster fra Universitetet, Tandlægehøjskolen, Byrådet, byens gymnasier og repræsentanter for Carlsberg, Tuborg, Thor og Ceres-bryggerierne. Alle tilstedeværende har bidraget til virkelige fornøjelige akademiske sammenkomster, hvor nye medlemmer introduceredes på højtidelig vis.

Bryggeriet Ceres har vist koret stor gæstfrihed, både ved stævner og små hyggelige aftener i Aarhus og Horsens, hvor brygger Klæbel og brygmestrene Edwin Pedersen, Leschley og Sodemann har været generøse værter.

Den daglige ledelse af korets liv har været forestået af bestyrelsen, hvor formændene Otto Nielsen, Aksel Brams, Helge Knub, Carl Arne Pedersen og Per Knudsen har trukket de store læs.

Når særlige opgaver stod for døren har bestyrelsen kunnet søge råd hos repræsentantskabet, der som formænd har haft Holger Lemvigh og Laurentius Holm og medlemmer udenfor koret med tilknytning til Universitetet.

Korets økonomi har hvilet på kontingenter, indtægt ved koncerter, festbidrag og tilskud fra offentlige myndigheder, fonds og private firmaer, hvoraf nævnes:

Den kulturelle Fond
Aarhus Universitet
Aarhus Byråd
Studerterfonden af 1963
Aarhus Oliefabrik
De danske Spritfabrikker
Dansk finsk Fond
Clara Lachmanns Fond
samt de aldrig svigtende bryggerier
Carlsberg, Tuborg, Thor og Ceres.

Sammenfattende om 1960'ernes periode skal det fastslås, at disse år var rige på traditioner med ikke mindre end 4 nordiske stævner, den faste tilknytning til Universitetet og et akademisk liv fungerende efter velkendte mønstre.

Studerteroprøret i 1968 viste de første spæde tegn til forandringer, men 10-året kunne dog slutte med forberedelser til ASS.s 40-års jubilæum i 1970, hvor endnu en solid musikalsk indsats bestod i indstuderingen af de to præmierede værker "Parade" og "Masse".

ASS i 1970'erne

Ud i det blå: ny musik og, nye internationale kontakter.

"Det er hos Studenter-Sangerne de akademiske traditioner overvintrer" sagde professor H. P. Clausen i sin rustale til de nye i koret 1974, seks år efter studenteroprøret. Dette havde sat sine dybe spor: immatrikulationsfestligheder og universitetets årsfester var ikke bare afskaffet, al akademisk festivitas var manet i jorden, folk turde ikke vise sig i kjole og hvidt - højstemte taler betragtedes som fed nostalgi, former uden indhold.

Ja, også ASS havde sine kriser: af formandens dagbog fremgår, at antallet af deltagere ved prøverne en gang imellem var nede på 10, ja lejlighedsvis endnu lavere. Men ASS klarede krisen og går til sit 50-års jubilæum fornyet, talstærkt og med traditionerne i behold. At vi har "overvintret" og ser frem mod det ny årti med friske kræfter og, usvækket tro på berettigelsen af mandskorssangens eksistens har sin rod i tre ting: 1) at vi har fortsat 60'ernes musikalske fornyelse, 2) at vi om end i beskednere former har fortsat det nordiske samarbejde efter det sidste 3/4 stævne i 1973 og 3) at vi som sande studenter har gjort det helt fra middelalderen, søgt os nye rejsemål - aldrig har ASS rejst så langt og så intenst som i 70'erne. Aldrig tidligere har vi haft så mange gæster fra nord og syd, øst og vest.

Under Finn Egeland Hansens og Ole Straarups ledelse udvikledes korets samarbejde med instrumentalister, fra solister og mindre instrumentalgrupper til symfoniorkestre. Allerede ved 40-års jubilæet indgik følgende i programmet, som også var med på turen til Færøerne i 1971: Romancer og viser af Joh. Brahms, R. Schumann, A. Schönberg og R. Vaughan Williams samt "Missa brevis" af barokkomponisten Bartolomiej Pekieli. Ved disse lejligheder sang man også B. Brittens "Little Musgrave og Lady Barnard", som var et af de store slagnumre i 70'erne, sidst fremført ved korets deltagelse i musikfestivalen i Pardubice, Tjekkoslaviet i 1978.

I begyndelsen af 70'erne var det især Brittens kirkespil "Curlew River" som vakte publikums interesse og begejstring. Om dette skriver Aarhus Stiftstidende i 1971: "Brittens japanske opera". "Vellykket opførelse af Århus studentersangere."

Århus Studentersangeres sceniske opførelse af Benjamin Brittens første kirkeopera Curlew River er imponerende god, og det kan anbefales

at gå til gentagelsen fredag aften i Vor Frue kirke i Århus, ligesom det kan anbefales kirker i andre byer at få et besøg i stand.

Curlew-floden er en "parabel til kirkeopførelse" inspireret af det japanske no-spil. Som i dette er alle aktørerne mænd, hovedpersonerne bærer maske og de dramatiske midler er yderst sparsomme. Opførelsen i Århus er i Niels Hemmer Pihls instruktion og er også yderst statisk, men alligevel intens og virkningsfuld nok, selvom originalens små, fine symbolske bevægelser ikke har kunnet overføres. Det var kun den forrykte kvindes entré, der scenisk faldt uden for stilen, fordi bevægelserne her var for store.

Brittens musikalske midler er også sparsomme, men virkningen er fin og atmosfære skabende, instrumentationen er afvekslende på trods af, at der kun benyttes fløjte (med piccolo), horn, bratsch, kontrabas, harpe, kammerorgel, fem små ustemte trommer, fem små klokker og en stemt gong-gong. Der ligger i denne instrumentation mulighed for japansk-lydende klangvirkninger, men Britten har også ved stadig brug af kvarter og septimer på bekostninger af kvinter og oktaver fået et østerlandsk præg over sin melodik.

Studentersangerne har skabt en vellykket ensembleforestilling, hvor jeg kun vil fremdrage Preben Torntofts meget fine musikalske gengivelse af den forrykte kvinde, der leder efter sit døde barn, og Helge Frees Christiansen som manden, der ror færgen over Regnspovefloden. Finn Egeland Hansen, diskret placeret i koret, holdt det hele glimrende sammen. Han har virkelig sans for udtrykket i denne musik, som Britten-fans anser for noget af den engelske komponists betydeligste. "

Ved en turne blev Curlew River opført flere steder i Jylland i 1971 og en sidste gang atter i Vor Frue i forbindelse med sangerstævnet i 1973.

Dette åbnede også nye musikalske veje, ASS uropførte Per Nørgårds "Kreds", hvor koret står hånd i hånd i en vid cirkel rundt om tilhørerne, samt sammen med de andre kor Bent Lorenzens "Nordlys" for fire kor og magnetbånd, hvor korene står opstillet i en firkant med publikum i midten, også det en uropførelse. (De vinkende armbevægelser i "Nordlys" blev hele stævnets signatur, og hvor man mødtes i byen sendte man nordlysvink til hinanden.)

Sammen med en instrumentalgruppe fremførte vi ved stævnekoncerten også Bertolt Brechts og Kurt Weills "Das Berliner Requiem" og glædede os over Akademiska Körens opførelse af Folke Rabes "Rondes for mandskor" og R. Geneés "Italienischer Sallat", som vi begge tog med på USA-turen i 1976.

Til dette årtis store musikalske opgaver kan lægges koncert- operaen "Ødipus Rex" af Igor Stravinsky, der blev fremført med solister i kostume og masker samt Aarhus Byorkester under Jorma Panula, i foråret 1974 og igen sammen med Studenter-Sangforeningen, København, i Tivoli i juni 1978 med Sjællands Symfoniorkester under ledelse af Eifred Eckart-Hansen. Sammen med byorkestret har vi i efteråret 1976 opført Sjostakovitz 13. symfoni på russisk under ledelse af Jorma Panula, og så deltog vi i sommerkoncert i Marselishallen sommeren 1979.

Ikke mindre krævende var efter stævnet arbejdet med et af den europæiske musiklitteraturs første komplette requier af den nederlandske komponist Ockeghem (1420-95), som var hovedværket ved korets koncertrejse til Sandbjerg og Kiel i foråret 1975, og som blev opført i Vor Frue samme efterår.

Inspirerende fornyelse prægede også valget af repertoire ved koncertturen til USA i 1976. Et lille instrumentensemble fulgte koret, og sammen med dette fremførte vi Erik Bachs til tournéen skrevne opus "Vikings" til tekst af George Mackay Brown, og stor succes fik vi med "Rondes", "Italiensk Salat" og ikke mindst vor udgave af Barbershop-sange samt Bent Fabricius Bjerres "The Alley Cat".

Vor nye dirigent fra efteråret 1978, Per Worsøe Laursen har også indpodet nye friske grene i korets repertoire fra barber shop til kirkemusik både fra renæssance og moderne tid, som kan ses af ASS.s program til jubilæumskoncerten 1980.

Desværre indebar 70'erne et farvel til de store nordiske sangerstævner - det er vort håb at de kan genoptages. Det sidste rigtige nordiske stævne blev holdt i Göteborg i 1969. I Aarhus 1973 var vi i virkeligheden reducerede til halvdelen, da hverken Åbo eller Bergen var repræsenteret. I stedet for bergenserne kom "Den norske Studentersangforening", Oslo, under ledelse af kapelmester Sverre Bruland. At vi morede os tappert fremgår tydeligt af vor formand Søren Sørensens referat af begivenhederne: "Stævneåbningen var henlagt til Helsingør Teater i Den gamle By, hvor ASS indledte med en række sange fra romantisk og nyere tid, og hvor samtlige kor i 2. afdeling sang sammen ét værk fra hvert land og med det pågældende lands dirigent som leder. Mellem de to afdelinger var der taler af korenes formænd, og byens repræsentant, rådmand Thorkild Simonsen åbnede stævnet.

Kort før stævneåbningen var ankommet ASS.s protektor dronning Ingrid, der blev modtaget ved en lille sammenkomst i Den gamle Bys restaurant

under deltagelse af formænd og dirigenter for de medvirkende kor samt rådmanden på byens vegne. Dronningen overværede derefter åbningskoncerten og gav ved sin afrejse umiddelbart efter stævnet de bedste ønsker med på vejen. ASS takker vor høje protektor for den varme interesse for ASS og studentersangen i Norden, som dette besøg var et udtryk for. Det gav festlighederne fra begyndelsen en særlig glans.

Efter åbningskoncerten var Århus by vært ved en frokost for alle deltagere på hotel Marselis. Sangerkrigen tog straks fat her under rådmand Simonsens og rådhusforvalter, Tage Nielsens gode værtskab, og Kolbjørn Skaare, Oslo, holdt en fin og beåndet takketale på deltagernes vegne.

Efter koncerten fandt den store banket sted for sangerne med damer og gæster fra de kredse, der havde haft med stævnet at gøre. En fortræffelig menu var sammensat af det kulinariske udvalg, og med læge Svend Bundgaard som magister bibendi forløb den festlige aften med taler - sang - taler - sang - gaveoverrækkelser - taler - sang sluttende med dans og flittige besøg i baren. Der' var feststemning fra først til sidst og fornyelse af venskaber og stiftelse af nye.

Søndagen derpå var udflugtsdag. Efter køretur og sejltur i Himmelbjerget sluttede dagen med middag i jagthyttten i Riis Skov i Århus. Her sluttede stævnet med mange forsikringer om snart at mødes igen korene to og to eller samlet til nye sangerstævner med ny inspiration og nye programideer."

Men selvom stævnerne p.t. var nedlagt, var det nordiske samarbejde intenst, om end i mindre skala. Om rejsen til Færøerne er overfor fortalt, socialt og selskabsmæssigt var turen en stor succes. I dagene den 4.-7. juni 1971 deltog ASS i en Nordisk korfestival i Lund og ved Valborgsfestlighederne i Göteborg 28.4.-1.5. 1972 gav koret, udover deltagelsen i de traditionelle vårsange, en egen koncertafdeling med et meget varieret program fra kirkemusik til helt moderne a capella-sange.

Udover dette har vi: samarbejdet med Akademiska Kören 1974 "Ødipus Rex", hvilket indebar festligt samvær; modtaget Chalmers Studentkör fra Göteborg i 1975, deltaget i standardhejsning i samarbejde med en kvartet fra AK 1975, samme år haft "Stella Academica" på besøg fra Göteborg med koncert på Clausholm, i efteråret 1975 deltaget i höstbal med AK i Göteborg, som gæstede os i foråret 1978 og gav koncert på Clausholm 1. pinsedag; i efteråret samme år besøg af "Stella". Den 24. -27. maj 1979 var koret inviteret til et

"ministævne" i Göteborg i forbindelse med Akademiska Körens 60-års jubilæum, som fejredes med stor "förbrödringsfest", sejlads med den hæderkronede damper "Bohuslän" (1914) fra Marstrand, stor festkoncert i Göteborgs koncerthus og efterfølgende magnifik bal på restaurant "Valand". Men har vi et ønske for 80'erne, så er det: "Lad os hvirvle. . ." i et nordisk kor på 150 mand igen.

I foråret 1975 foretog vi en meget vellykket rejse til Kiel og Lübeck. I Kiel gæstede vi "Studenten-Kantorei", et blandet kor under ledelse af den venlige dr. Arnfried Edler. En stor oplevelse var koncertrejsen til Padubice i efteråret 1978, hvor vi deltog i en musikfestival og havde 8 herlige dage i Tjekkoslovakiet, hvor 1½ var i Prag.

Men 70'ernes store oplevelse var dog koncertrejsen til USA i 1976. Her følger nogle af højdepunkterne:

Selve tournéen blev indledt mandag d. 29. marts kl. 5.45, da største delen af koret samledes ved Agnete og Havmanden for transport til Tirstrup. Efter "sangerhilsen" tog vi afsked med familie og venner - rejsen var begyndt.

Næste dag, den 30. marts fulgte fire timers sightseeing i udmærket vejr i det centrale New York: Central Park - Harlem - Bowery - China Town og til sidst FN-hovedkvarteret. Eftermiddagen anvendtes til private aktiviteter, og om aftenen var de fleste enten i Metropolitan Operaen eller til vaskeægte amerikansk musical.

Onsdag d. 31 marts afgang til Detroit, hvor vi ankom lige efter middag og blev mødt af repræsentanter for Wayne State University Men's Glee Club. Efter en reception på Musikinstituttet, hvor vore værter sågar uddelte et program på dansk for besøget, var der privat indkvartering og middag. Om aftenen den første koncert i USA. Et entusiastisk publikum - faktisk det publikum som gav os den varmeste applaus på hele turen - lyttede intenst til programmet, som blev optaget på bånd. Bagefter samledes de fleste på "Rathauskeller", et dejligt sted med hyggepianist, fællessang og dans. Vi sang med gæsterne, lyttede til og sang med vore værter, hvis version af Little Innocent Lamb gjorde stort indtryk på os. Som helhed fremstår aftenen som et af turens mest vellykkede fællesarrangementer - USA-turen havde fået et perfekt take-off.

Flyveturen til New Orleans gik fint. Ved ankomsten mødtes vi af den danske konsul, Mr. Clifford Smith, i lufthavnen. Han bød velkommen og orienterede om programmet. Om aftenen var vi alle gæster hos den danske multimillionær A. Quistgaard Petersen, som gav en

fortræffelig middag på den fornemme franske restaurant Chez Antoine tæt ved Bourbon Street. Den danske konsul, Clifford Smith, var en veloplagt toastmaster og holdt en pragtfuld velkomsttale. Vor vært opfordrede alle til at tage for sig af livets goder - især de, som findes i New Orleans.

Lørdag d. 3. april. Transport i super-DC 10 til Los Angeles, hvor Lufthansas chef, Ib Kam, mødte op og sørgede for bus til universitetet i Northridge. Vor kontaktsmand, dr. Willard Edwards, mødte der og fordelte os på private værter - ca. 20 blev "indlagt" på Northridge Hospital, som endnu ikke var åbnet i sin helhed.

Søndag d. 4. april gav koret koncert sammen med Los Angeles Solo Repertory Orchestra. Efter orkestrets første afdeling sang koret "Vikings", nordiske sange og nogle af de amerikanske. Efter koncerten magnifik reception hos advokat Al Dorn, Santa Monica.

Fredag d. 9. april. Sightseeingtur med bus i San Francisco, der afsluttedes med en tur over Golden Gate Bridge. Om eftermiddagen var der koncert på det danske pensionisthjem Aldersly, hvor dels hjemmets beboere, dels medlemmer af den danske koloni var tilhørere. Efter koncerten reception med taler og danske sange. Om aftenen tilbage til Los Angeles med fly.

Lørdag d. 10. april besøgte koret Solvang, hvor der blev holdt en koncert for de dansk-amerikanske beboere. Pastor Carlo O. Petersen bød velkommen og Helge Knub frembar en hilsen fra Danmark.

Søndag d. 11. april. Om eftermiddagen koncert i Magic Mountains og om eftermiddagen koncert i Le Conte High School, Hollywood, arrangeret af Unitet Scandinavian Inc. og Mr. Winstrup-Olesen.

Mandag d. 12. april. Koret blev officielt modtaget på Rådhuset i Los Angeles, hvor vi gaven lille koncert for de femten medlemmer af byens øverste råd. Rådmand Donald Lorenzen overrakte en fornem plakate indeholdende en hilsen til ASS som byen Los Angeles' gæster.

Tirsdag d. 13. april. Reception på det danske konsulat, hvor generalkonsul H. A. Djurhuus bød velkommen. Derefter deltog vi i en flagceremoni, da det danske flag blev strøget kl. 18.00. Vi sang bl.a. "Sangerhilsen" og "Kong Christian". Efter ceremonien fortsatte receptionen, indtil vi takkede med en lille koncert og gik til busserne for transport til Orange, hvor størstedelen af koret blev indkvarteret på "Sky Palm Motel" ikke langt fra Disneyland.

Onsdag d. 14. april. Dagen blev indledt med et langt besøg i Disneyland, hvis kvalificerede attraktioner blev flittigt besøgt. Om aftenen gav vi koncert for et stort publikum, ca. 950 tilhørere, i Leisure World Auditorium, hvor vi bl.a. opførte Berliner Requiem,

Rondes og Nordiske sange, efter pausen Italiensk Salat og amerikanske sange. Efter koncerten fik koret ved formanden overrakt et amerikansk 200-års jubilæumsflag, og korets medlemmer havde lejlighed til at gå rundt og hilse på tilhørerne. Bagefter stor reception hos Kirsten og John Andersen.

Torsdag d. 15. april medvirkede koret ved en flagceremoni, hvor det danske flag blev hejst udenfor rådhuset i Los Angeles. Ceremonien fandt sted under ledelse af Generalkonsul Djurhuus, og blandt deltagerne kan nævnes repræsentanter for Los Angeles' byråd, de nordiske konsulater og dansk-amerikanske gæster.

Koncertrejsen til USA kunne gennemføres takket være bidrag fra forskellig side såsom Kulturministeriet, Christian X's Jubilæumsfond, Kong Frederiks og Dronning Ingrid's Fond til humanitære og kulturelle formål, Aarhus by, Otto Mønsted's Fond, Den Danske Provinsbank, Handelsbanken, Privatbanken, Fællesbanken og Lufthansa samt med stor støtte fra De Forenede Bryggerier og Fabrikant Mads Clausens Fond, Danfoss.

Til aktiviteterne i den sidste del af 70'erne skal også lægges deltagelse i Universitetets genoptagne årsfest i 1977, hvor koret sammen med medlemmer af Aarhus Byorkester med Finn Egeland Hansen som dirigent fremførte Per Nørgaards "To Pastoraler" op. 19, til tekst af Thøger Larsen med tenoren Stig Fogh Andersen som solist.

Koret deltog også i Universitetets 50-års jubilæum med en koncert på Århus Rådhus, da byen fremførte sine lykønskninger med Dronning Margrethe som gæst. Til de senere års positive ting hører videre vor tilbagevendende optræden med de klassiske romancer ved Det Lægevidenskabelige Fakultets årsfester.

Rusgilderne har bevaret den stil og festivitas de havde fra begyndelsen, og vi har haft den glæde at have rektor Carl F. Wandel, Århus Universitet, som gæst sammen med vor gamle ven fra Los Angeles, Generalkonsul Hans A. Djurhuus, der nu repræsenterer Danmark i Hamborg.

Den vellykkede koncertrejse til Pardubice er ovenfor nævnt, og ASS modtog i foråret 1979 det tjekkiske vennekor på et ugelangt genbesøg. Ikke mindre end 80 gæster i det blandede kor blev privat indkvarteret af ASS og korets venner i byen. Det blev modtaget på universitetet ved en festlig reception, hvor rektor Carl F. Wandel i en velformuleret tale bød velkommen. Næste dag gav koret en smuk koncert i universitetets aula.

Den følgende dag var man på en lang sightseeingtur til Sønderjylland og Als, hvor Danfoss var vært for det 90 personer store selskab og bød på smørrebrød, film og foredrag, omvisning i fabrikkerne og en yderst velsmagende middag, for hvilket alt Pardubice-koret kvitterede med en række sange. Aarhus by modtog vore venner ved en reception på Rådhuset. Ved denne lejlighed overrakte borgmester Orla Hyldested gaver til de officielle repræsentanter for Pardubice. Vore gæster afholdt endvidere en koncert i Tivoli Friheden og to kirkekoncerter samt fik Vesterhavet at se, desværre i regn og storm. Lykkelige for at opleve Danmark var alle vore tjekkiske gæster.

Korets musikalske leder gennem det meste af 70'erne var Finn Egeland Hansen, der med stor flid, kunnen og interesse har ført koret mod nye musikalske mål og medvirket til at bevare og fornye mandskorsangen. Koncerterne er blevet afvekslende og publikumsvenlige takket være en rig variation i valget af repertoire og samarbejdet med forskellige sangsolister og instrumentalister. ASS skylder Finn et stort tak for hans entusiastiske arbejde. Ole Straarup har også i høj grad bidraget til fornyelsen indenfor koret, ikke mindst takket være hans sans for både de klassiske romancer og den helt moderne musik. Det var Ole, der lærte koret at synge "Barber- shop".

Med Per Worsøe Laursen har koret fået en dynamisk dirigent, som har gjort alt, hvad han har kunnet for at træne stemmebehandling og frasering. Han har genoptaget Paul Knudsens krav om en god udtale af det danske sprog og fået koret til at forstå betydningen af at synge udenlandsk med sans for ordenes fonetiske værdier - Per skaber sangerglæde.

Per Knudsen var formand ved 40-års jubilæet, hvilket han gennemførte med elegance, derefter tog Helge Knud sig af formandskabet med akkuratse. Søren Sørensen blev hans efterfølger og sørgede på bedste vis for koret, hans største opgave blev det store sangerstævne i 1973, en stor succes.

Selv havde jeg glæden at føre koret til Sandbjerg, Kiel, Lübeck og USA. Med Kurt Kjær har koret fået en flittig og fornøjelig formand, der med vittige taler skaber fest og munterhed samt sørger for, at koret har gode relationer til byen, universitetet og vore andre venner.

Nye æresmedlemmer blev i dette årti vor mangeårige vicedirigent og dirigent Paul Knudsen og korets hyggeonkel Asger Nielsen, der var med i adskillige bestyrelser gennem årene.

Sidst men ikke mindst skal nævnes, at ASS.s første sekretær, korets tidligere formand, dets medstifter og dets nuværende repræsentantskabs formand er Laurentius Holm. Laurentius blev optaget som rus i Studenter-Sangforeningen i 1912 og indtrådte i "Gamle ASS" i 1923. Siden da har han trofast fulgt koret gennem årene, han i mindes på hele universitetet for sin indsats som sanger og recitator ved de store festkantater. Laurentius er blevet symbol for korets livsglæde og sammenhold. Gennem 57 år i ASS har han kunnet samle unge og gamle sangere omkring sig. Ved mange festlige lejligheder har vi kunnet opleve Laurentius' dybt følte og meget inspirerede taler.

Kvartetten Åbo, Bergen, Göteborg og Århus er i 70'erne blevet kvartetten, der sprængtes. Åboenserne under Gräsbeck blev professionelle, Bergenserne kunne ikke få nye sangere nok til at være med, og AK blev efter 1958 et kor af næsten udelukkende unge studenter, nu er der igen bedre balance mellem unge og gamle i Göteborgkoret. Kun i Aarhus har man med livskraft gennem alle de 50 år kunnet forene generationerne, så der hele tiden har været både unge studenter og ældre sangere, der for længst har forladt universitetet eller andre uddannelsesinstitutioner. Det er min forhåbning, at det skal forblive så også i fremtiden: "En gang studentersanger, altid studentersanger".

Michael Linton.

Noter

- 1) Læge Ove Bayer, nævnes i begyndelsen af 20'erne som korets "nestor".
- 2) Tønnersen, en i Århus meget kendt hygge- og dansepianist i 20'erne og 30'erne, åbenbart med på alle bedre fester.
- 2) Andagt for at mindes Rudolph var dengang tradition i koret. Man lagde panden mod bordet eller jorden for at tilbede Rudolph, en teologi-studerende og sanger, der senere blev præst i det nordlige Jylland.
- 4) Cristen Møller var den første lærer i tysk på universitetet, docent i 1928, senere den første professor i germansk filologi. Han var en central skikkelse i datidens lærerforsamling, en god mand i hvert festligt lag og en vittig taler, præget af ægte jysk lune. Mange savnede ham, da han i 1938 blev direktør for Den Handelsvidenskabelige Læreanstalt i København. Han havde i begyndelsen af 30'erne en meget central placering i Aarhus' kultur- og musikliv.
- 5) Man kan givetvis gætte hvem det er, men lad os for en sikkerheds skyld fastslå, at det var Laurentius.
- 6) Dette som nævnt i forordet er skrevet i 1955.
- 7) Bram er Bram Frantzen, bedst på billede 14, han var baneingeniør ved DSB og en flittig sanger. I 1939-40 arkivar, 1941-44 næstformand. Den lidt længere nede nævnte Skanning var assistent J. Skanning, kasserer i 1939. Dette år var Laurentius formand og Chr. Simonsen næstformand. Lidt længere nede er nævnt korets eneste æresmedlem, der krydrer turen med vitser, dirigenten Birger Gade, der blev æresmedlem ved sin afgang i 1938.
- 8) Salonen var et kendt traktørsted i Risskov, hvor Skydepavillonen, kendt fra stævnet i 1973, ligger.
- 9) Hos J. Kielland Brandt.
- 10) Læge Julius Paludan, med fra 1923.
- 11) En lidt makaber sang om en operation foretaget af kirurgen, overlæge Roving. Vi går ikke i detaljer her, de skal have musik til for at kunne sluges.
- 12) Emma Bachmann blev senere Normans kone.
- 13) Per Albrechtsen, 1. tenor og hyggelig fætter, vicedirigent 1940-41, ivrig kvartetsanger. Kancellist i ordenskapitlet "Frisangerne", sardin i 1946, slørhale i 1948, flyttede senere til København.
- 14) En dristig pantomime, hvor Mugge udførte en fantasiskulptur med fändenivoldsk plastik.
- 15) Peter Valo = Peter Beck, Hans Tvål = Hans Røigaard, Hugo Blåelse = Hugo Schmidt, Per Rinso = Per Knudsen, Georg Lux = Georg Andresen (med i Åbo ligesom senere i USA) og Pastor Ceres = Pastoren P. Knudsen.
- 16) Billedet forestiller "Hjejlen" i atlantisk søgang kastet af en kæmpebølge, højere end Himmelbjerget.

Billeder

1. Forhistorisk billede. Studentersangere samlet hos Laurentius Holm i Brabrand 25.6.1925. Foruden værten med frue Elisabeth ses bl.a. A. F. Carlsen, K. K. Hafstrøm, O. Hjelm, J. S. Jensen, H. J. Fridericia, G. V. Grundtvig, Regnar Knudsen, N. Chr. Gerdes og G. N. Knub.
2. N. Chr. Gerdes.
3. J. S. Jensen, "Generalen", ASS' første formand (1930-31).
4. "Generalen", A. F. Carlsen, K. K. Hafstrøm, G. V. Grundtvig i 1934.
5. Andre fremtrædende figurer i 30'erne: N. Chr. Gerdes, Ove Hjelm, A. Petersen, K. Schmidt-Phiseldeck, G. N. Knub og holdende æbler over Knub dirigenten Birger Gade. År 1934.
6. "Göteborg-koret" inden rejsen til Göteborg i maj 1936. Nr. 4 fra venstre blandt de stående i første række er dirigenten Birger Gade ved siden af G. V. Knub. Bl. andre ses Laurids Blom, K. Schmidt-Phiseldeck, Frede Storm Hansen, længst bag Paul Knudsen, Laurentius Holm, Gerdes, Kai Otto og H. Bünemann.
7. Birger Gade ombord på "Najaden" på vej til Göteborg i maj 1936.
8. Akademiska Koren sammen med ASS i Århus i maj 1937, i Håndværkerforeningens gård efter prøven. Siddende fra venstre er nr. 2: Laurentius Holm, derefter Elob Benktander, Hjalmar Lindroth, Georg Esmann, Tor Mann, G. N. Knub, Birger Gade og længere hen Paul Knudsen.
9. ASS den 8.6. 1939. I første række G. Esmann, Gerdes, Chr. Simonsen, Bram Frantzen, G. Fjelrad, Laurentius Holm, Skanning, Asger Nielsen, Enberg Hansen, G. N. Knub. Bag Fjelrad står E. Slej og til højre ses bl.a. Langvad og Paul Knudsen.
10. Også den gang - her i september 1939.
11. ASS i maj 1941. Før koncerten i Folkets Hus, dirigent Georg Fjelrad.
12. Tvangfri den 10. oktober 1941 - den pragtfulde Punchebowle tages i brug.
13. Koncert i Århus Hospitals Have sommeren 1941. Georg Fjelrad dirigerer, bl.a. ses Slej, Laurentius, Steenstrup, Langvad, Chr. Simonsen og Gunnar Knudsen.
14. Bestyrelsen i 1942: O. Hammeleff, Bram Frantzen, Aa. Hertzum, J. Kielland Brandt og Bent Jespersen.
15. Glade ansigter i december 1945: Otto Nielsen, Langvad, Svendsen, F. Storm Hansen, Steenstrup, Hammeleff, Carl Arne Petersen - altså tre af dette jubilæumsskrifts forfattere i unge dage.
16. Nordisk forbrødring efter en frokost på Henriksberg i Göteborg i maj 1950. Unge tandlæge Göte Wattsgård møder gamle Knub.

17. Asger Nielsen - 50'ernes og 60'ernes kanonfotoğraf, sign. Viggo Ebbesen.
18. Laurentius som græsk sanger - bemærk lyren - ved en fest hos Ji Chr. Simonsen i sommeren 1951.
19. Paul Knudsen den gang han var vicedirigent i 1940'erne.
20. Paul Knudsen dirigerer koret ved Åbo-koncerten i foråret 1955. Bl.a. ses Palle Gad, Mogens Skougaard, Kai Otto, Mogens Skjøth, Per Knudsen, Chr. Simonsen, Laurentius Holm, Slej, Carl Arne Petersen, O. Nielsen, Svendsen, Hammeleff, Frede Storm Hansen og Ole Grell.
21. Stævnet i Aarhus i maj 1961. Helge Knub taler på Ceres i Horsens, lytter gør fra venstre den finske dirigent Gottfrid Gräsbeck og den norske dirigent Kjell Leikvoll.
22. AK ved stævnet i 1961 - Kaj - Åke Ahlm dirigerer.
23. En lidt træt nordisk. kvartet ombord på Hjejlen - dagen efter.
24. Karl Clausen, sidst i 60'erne, nyder livet.
25. Finn Egeland Hansen. Vicedirigent 1964-67, dirigent 1967-78.
26. Ole Straarup vicedirigent fra 1971, i og med stævnet i 1973 bliver Ole fast knyttet til koret som dirigent.
27. Direktør Jørgen Buch, De Forenede Bryggerier, overrækker formanden Michael Linton en check til USA-rejsen ved rusgildet i 1975. Asger Nielsen, denne aften udnævnt til æresmedlem af ASS, og kassereren Poul Erik Lassen jubler som vi andre.
28. Største delen af koret på koncertrejsen i USA i 1976 sammen med musikere og adjungerede sangere, 20 mand blev "indlagt" på Hospitalet i Northridge, hvor de nød det.
29. ASS modtager byen Los Angeles' store resolution af rådmand Donald Lorenzen den 12. april 1976.
30. Vor nye dirigent Per Worsøe Laursen i arbejde med koret i efteråret 1978 - allerede nu forberedes jubilæet i 1980.

